

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . K 180—
za pol leta 90—
za četrt leta 45—
za en mesec 15—
Kamosematvo celoletno K 240—

»Sobotna izdaja:«
za celo leto K 30—
za inosematvo 35—

SLOVENE

»Inserati:«
Enostolpna pettivrsta (59 mm
široka in 3 mm visoka ali sje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 59/9 mm K 15.
Izhaja vsak dan izvenredni po-
nedeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Dijaško uprašanje.

V ponedeljek se bodo predstavili deželni vladi za Slovenijo zastopniki dunajskih visokošolcev, da razmotrivajo na najodločilnejšem mestu dežele svoj težki in resni položaj v tujini. Izjavili bodo, da je njihov obstoj pritrjen katastrofi in vprašali, je-li v interesu države in njene prihodnosti, da se prepreči izsoljanje najboljšega dela njenega mladega razumnštva. Mislimo, da je to vprašanje važna in pomembna zadeva naše politike. Položaj, v katerem se nahaja naša država, je tak, da je problem, kako vzgojiti v najkrajšem času veliko število temeljnih kulturnih delavcev, eden izmed življenjskih problemov naše države. Strahovito pomanjkanje duševnih delavcev v naši upravi in v našem gospodarstvu je eden izmed prvih in poglavitnih vzrokov, da je delo obnove in konsolidacije pri nas tako težko in tako neizrečeno počasno. To je položaj vseh mladih držav, s tem problemom so se borile in se borijo tudi druge dežele. Zato je v dveh državah izobrazba duševnega naraščanja panoga državne politike. V državi SHS smatrajo vodilni in odločujoči politiki dijaško vprašanje za zadevo milodarnosti. Mi smo mnenja, da je neodpustna in usodna politična napaka, prepustiti strokovno izobrazbo bodoče generacije slučaji. Tega ne dela nobena dežela, ki stremi za povdigo svojega političnega in gospodarskega življenja. V Italiji, Belgiji, Franciji in Japonski tvori to vprašanje že desetletja važen del socialne politike. Nezasišani razmah japonske države v zadnjih 50 letih je pripisovati v veliki meri dejstvu, da so japonski državniki pošiljali na vse strani sveta svoje mlade ljudi, da se izvežbajo v vseh strokah javnega življenja. Belgija je dajala svojim trgovskim visokošolcem že pred vojno štipendije v znesku 6000 frankov na leto. Trgovska zbornica v Bordeauxu ima v svojih letnih proračunih stalne postavke za študijske ustanove in podpore. Bolgarija je dajala letos svojim dijakom na Dunaju mesečno o podpore 4000 avstrijskih kron. Srbski dijaki, ki študirajo v Franciji, so dobivali letos 250 frankov na mesec, to je po današnjem kurzu 1925 jugoslovanskih ali več kot 4000 avstrijskih kron.

Naše dijaštvo se je pa na Dunaju celo leto valilo v bedi. Medtem ko so domači in tuji izvozniki z jugoslovanskim žitom gromadili milijonske dobičke, so dobivali bodoči voditelji našega ljudstva v svoji menzi 100 gramov moke dnevne hrane. V času, ko so prekupčevalski kapitalisti kovali iz jugoslovanske masti zlato in tlačili v svoje žepe sadove svojega odiranja, je bodoči rod jugoslovanske inteli-

gence dobival v svoji menzi 5 gramov masti dnevne hrane. In ko so bile zaloge jugoslovanske menze končno prazne, si je izstradana in izmučena Nemška Avstrija odtrgala grizljaj od svojih ust in ga dala tujim dijakom, da so se rešili lakote. Krivica, ki se je delala našim visokošolcem na Dunaju, je neodpustna in nepopravljiva. Fizično in moralno razdejane, ki ga je povzročila naša država na svojih sinovih v tujini, je pregreha, ki se ne da izbrisati.

Ko se bodo jutri dunajski visokošolci predstavili deželni vladi, bi bilo dobro, da se važnost dijaškega vprašanja za našo državo v polni meri vzame v poštev.

Vemo, da deželna vlada nima sredstev in moči v rokah, da bi ta socialni problem rešila, zadržno pa smo uverjeni, da bo z vso energijo skušala poravnati krivico, ki jo vrši Belgrad nad našo mladino.

Nemške demonstracije ob severni meji.

LDU Maribor, 27. avgusta. Ko se je dne 25. t. m. razmejitvena komisija na svojem ogledu obmejnega ozemlja peljala proti Radgoni skozi apaško kotlino, jo je del tamošnjega nemškega prebivalstva demonstrativno sprejel z avstrijskimi in bivšimi štajerskimi zastavami ter vzkliki »Heil Oestreich« in slično. Naše oblasti so uvedle korake, da se tako izzivanje in protidržavno ravnanje nahujskanih ljudi v bodoče prepreči. Naš komisar general Plivelic je pred ententno komisijo izrazil svoje poisleke proti takemu nekorektnemu postopanju nemškega prebivalstva ob meji in opozoril na neprimernost, ki bi utegnile nastati iz tega.

LDU Ljubljana, 28. avgusta. Z ozirom na demonstrativne dogodke, ki so se odigrali ob priliki obiska razmejitvene komisije dne 25. avgusta t. l. v Apaški kotlini je dala deželna vlada za Slovenijo na prebivalstvo sledeči oglas:

Deželna vlada smatra, da je bilo ljudstvo zapeljano po brezvestnih hujšakih in zavedeno v zmotno vladno napačno, pravnemu položaju neodgovarjajočega razglasa štajerske deželne vlade; deželna vlada smatra torej, da ljudstvo ni ravnalo tako iz mrznje proti jugoslovanski državi, ampak samo v sled nepoučenosti o dejanskem položaju.

Deželna vlada je vpoštevala te okolnosti in ne bo postopala za sedaj proti prebivalstvu po zakonu, opozarja ga pa, da se bo pri morebitni ponovitvi podobnih dogodkov postopalo proti krivcem z vso strogostjo. Apaška kotlina je saintgermainski mirovni pogodbi končnoveljavno pridržana državi Srbov, Hrvatov in Slo-

vencev in razmejitvena komisija ne more na tem dejstvu ničesar izpremeniti. Vsled tega so dobili prebivalci Apaške kotline vse pravice državljanov Jugoslovanske države, sprejeli pa so obenem tudi vse dolžnosti jugoslovanskih državljanov. Na to dejstvo se prebivalstvo še enkrat najizrečneje opozarja in svari pred vsakim protidržavnim dejanjem, ki se bo kaznovalo po obstoječih tozadevnih zakonih.

Glasom členov 78, 79, 80, 81 saintgermainske mirovne pogodbe ima vsakdo pravico opcije, to je pravico, da se izreče v teku enega leta po uveljavitvi mirovne pogodbe za državo Srbov, Hrvatov in Slovencev, ali pa za Avstrijsko republiko. To pravico se ne krati nikomur. Samoočesebi se pa razume, da je opcija omejena na osebo in se ne razteza tudi na deželo, ki ostane končnoveljavno pri Jugoslaviji. Dokler pa se kdo ne posluži te pravice in prebiva na ozemlju jugoslovanske države, je podvržen tej državi in njenim zakonom.

Janko Jovan.

Naša trgovina.

Gospodarski zgledi v bodočnost so preje vse drugo, kakor zadovoljivi. Naj pogledamo katerokoli panogo, povsod vidimo težave in nejasnosti, iz katerih ni izhoda. Prepričali smo se, da so bila razna prerokovanja o gospodarskem povzdigu na jesen brez prave podlage. Razmere ne zadovoljujejo ne producenta, ne trgovca, ne konsumenta. Naša »bogata žetev« ni izpolnila nad. Poglejmo posamezne predmete.

Pšenica. V preteklem letu smo bili v prijetnem položaju, da so se sosedne države ozirale na Jugoslavijo kot na egiptovskega Jožefa. Edino od nas so pričakovale pomoči iz stradanja in jo več ali manj tudi dobile. Letos je položaj precej spremenjen. Žito se ne nahaja samo pri nas, temveč nastopile ste Rumunija in Bolgarija, h katerim so se zatekli Nemci in Čehi in sicer so nastopili s cenami, ki so bile ugodnejše kakor pa so se zahtevale pri nas. Da bi žita zmanjkalo za lasno porabo, se ni treba bati, če ostane žito v deželi. Nikakor pa ni bilo one bogate žetve, kakor smo pričakovali. Svoječasno poročilo finančnega ministra sigurno ni temeljilo na pravi statistiki, ampak je bilo neka povprečna cenitev. Taka cenitev pa more biti bolj ali manj oddaljena od pravega stanja, in mislim, da je bila ocena finančnega ministra oddaljena precej. Če bi se vzela ta ocena za podlago izvoza iz naše države, potem bi gotovo kmalu zašli sami v pomanjkanje. Ministrski svet je sicer določil izvozni kontingent 15.000 va-

gonov pšenice, pa je izvršenje tega izvoza k sreči začasno preložil na čas, ko dobi vlada točne statistične podatke. Mislim, da bode tedaj pač ostalo nekaj prebitka, a svota 15.000 se bode morala zdatno reducirati. Vesti o slabi žetvi se vzdržujejo, vsled česar se prav nič ne mudi izvažati, tudi če bi smeli res računati na večje prebitke. Kolikor potrebuje država sama izvoz žita za nabavo predmetov, katerih drugače od zunaj ne dobi, sicer ni mogoče zabraniti, a za drugi izvoz pšenice bode v spomladu še dosti zgodaj. — Ko je pričela vrednost našega denarja rasti, in tujega padati, je avtomatično pričela padati cena žitu, vendar je država z dovoljevanjem višjih cen po Centralni upravi vzdrževala ceno nad svetovno ceno. Pri kurzu dolarja 54 kron je mogla Avstrija ceneje zaključiti ameriško pšenico, kakor pa je kupovala Centralna uprava pri nas. To umetno vzdrževanje cen po državi je trgovski svet odvrčalo od nabavljanja, kajti vsak si je mislil: Ko Centralna uprava kupi, kar ima prodanega, mora nastopiti izdajanje naših cen s cenami na svetovnem trgu. Računanje trgovcev je bilo utemeljeno in dosegli bi kmalu nižje cene, ako bi šlo vse normalnim tokom. Ko pa nihče ni pričakoval, prišel je udarec na našo valuto, tuj denar je prišel v ceni rasti in hkrati so pričele rasti cene naših proizvodov. Ta medsebojna relacija med kurzi in cenami je ekonomski princip, katerega ne more za- braniti nobena vladna uredba. Danes notira pšenica v Nju-Jorku 2,70 dolarjev za bušl od 56 funtov, tedaj stane kg pšenice pri kurzu dolarjev od 110 kron nad 10 kron; moko notira borza v Nju-Jorku ca 12 dolarjev za barel od 196 funtov, tedaj kg v našem denarju 15 kron. Tako je danes, kaj bo jutrajšnji dan, ne vemo. Če se popravi vrednost krone, smemo upati znižanje cen, dokler pa naša krona pada, bode cena še nadalje rastla.

Krompir. Za krompir ni prav nobenega povpraševanja, nasprotno pa mnogo ponudb. Izvoz ni mogoč, ker cene v Avstriji ne konvenirajo. Najnižja današnja ponudba na krompir pri nas mi je znana 1 K 50 vin. za kg; če računamo visoko voz-nino in carino in nizek kurz avstrijske krone, nam po tej ceni ne bo mogoče spraviti krompirja v promet. Kakor krompir, tako je tudi v pogledu zelenjave. Najbolje nam to dokazujejo tržna poročila z Dunaja. Predvčerajšnjem se je prodajal na Dunaju krompir po 5 avstr. kron; zeleni fižol po 2 K 50 vin., kumare po 3 K za kg. Istotako Trst sedaj ne potrebuje našega krompirja, kako bode s poznejšim krompirjem, se bode šele videlo. Če se razmere ne spremenijo, se bo velik del krompirja porabil za krmo.

ISTEK.

Pretepači.

Spisal Karl Schönherr. Poslovenil Silvester Škerl.

V nedeljo popoldne; kmetje počivajo od dela in se zabavajo. Ravno kar je stopil Janez iz gostilne pri Pošti: orjak, plečast; njegove prsi in rebra so take, kot pri konju; sredi obraza strašljivo male, male brke; sicer je na njemu vse le sila in moč. Drugim vaškim pretepačem Janez ni pogodu. Na deželi je kot v velikem svetu zunaj: kjer se pokaže sila, se zaleti dvajset psov lajaje vanjo.

Šest pretepačev čaka na cesti Janeza; niso bili slabi; med njimi jekleni Lojze s krivim nosom ter trdoglavi Miha. Siroko so gledali Janeza od nog do glave.

Janez se ustavi in vpraša mirno, z železnim nasmehom:

»Ali kaj hočete?«
Krivonosi nato:
»Gledati te vendar smemo; še mačka škofa gleda.«

Tedaj se postavi Janez nerodno kot šolarček, ki ne ve, kaj naj bi počel s svojimi rokami, kakor na ogled, iz te poze izhaja drzljivost. Čez nekaj časa vpraša ponižno:

»Ali zdaj smem oditi?« In odhaja proti domu, z železnim nasmehom na ustnih. Brez besed so ga pustili oditi. Toda Lojzetu je šinila kri v glavo in zaškrpalo je z zobmi; Miha je pomignil z glavo na levo; nekdo je zavpil: »Pes!« In vsi, ki so gledali za njim, so se zedinili:

»Tega-le je treba nabit!«

Medtem ko so se stali na kupu, je prišel iz gostilne štirinajstletni Janezov nečak. V sobi ni našel namreč takoj svojega klobuka in je hotel iti naglo mimo šestih pretepačev za Janezom.

Lojze ga ustavi:
»Počakaj malo!« Zasoli mu prav mastno klobuto.

»Kaj sem ti storil! Ti-« zavpije fant jokaje, ves razjarjen.

In Lojze mu odgovori po mačje prijazno:

»Mč! To ni zato, Janezu, tvojemu stricu jo nesl, in povej mu: če hoče kaj od nas — po večerji bomo tu; pri Pošti!«

Medtem ko jo je fant mahal počasi proti domu, so se pogovarjali:

»Kako ga primemo?«

Krivonosi Lojze je razvil bojni načrt.

»Najprvo par besed; toda ne preveč! Trdoglavec se ga loti odzadaj; sliši, Miha! To tiče tebe! Ti si trdoglavec! Primi ga za suknjo in za vrat; in stisni ga pošteno!« Miha, napet že užaljen, da ga tako obširno poučuje, se norčune:

»Ali me hočeš ti učiti, kako naj ga primem?«

»Kdo izmed vas ima najboljšo podkovane čevlje?« je popraševal Lojze.

Peter je pokazal svoje težke čevlje.

»Dobro! Prav! Torej ti, Peter, ga su-neš z nogo v trebuh; toda močno; sicer niti ne bo čutil. Toliko mesa ima na trebuhu, kot dva para konj!«

Peter je rekel:

»Bom že poskrbel, da bo prav.«

»Vi trije,« je nadaljeval Lojze, »ga začnete obdelovati; kot v čebelnjaku mora šumeti.«

»Kaj boš pa ti?« je vprašal razdraženo Miha.

Lojzetove oči so začele žareti na obeh straneh kljukastega nosu kot oglje. Potipal je žep in prijel je svoj nož.

»Danes je zapisano rudeče v koledarju; jaz ga zbudem!«

»Dobro,« je zadovoljno prikičal Miha, »takega-le je treba zbuditi.«

»Torej po večerji pri Pošti!«

»Dobro. Ostane pri tem!«

In kup pretepačev se je razšel.

Ko je prišel Janezov nečak z gorkim darilom domov, je sedel v samotni izbi pri skledi in je jedel; kakršen je bil, velik in čokat, je vendar delal natančno kot stroj; polno žlico je potegnil iz dna in prazno je potopil zopet v dno.

Nečak mu je pripovedoval:

»Ko sem stopil iz gostilne, jih je stalo šest pred Pošto! Tudi Miha; in Lojze.« Hladil si je lice. »Da, Lojze tudi!«

Janez je jedel.

»Se boš že zgenil, ko ti povem vse,« si je mislil njegov nečak in je nadaljeval:

»Pa mi priloži Lojze zaušnico! Da! Mastno!«

Janez je jedel.

»Toda rekel je, da ne misli mene! Da! In da naj prinesem zaušnico tebi domov; in če kaj hočeš — da so po večerji vsi pri Pošti!«

Janez se še ni zgenil. Jedel je dalje. Pri moji veri, Janez je znal jesti!

Pa si je mislil njegov nečak:

»Mene pušči, da govorim, medtem pa mi požre vso večerjo!«

Pa je prijel žlico in je skušal rešiti, kar se je še dalo.

Sele, ko se je prikazalo na dan lončene skledice ime Jezus — Marija, lepo užijmo v lončevino, čisto in razločno, je prišel Janez počasi žlico na mizo. Še ne- »Časa je sedel mirno, da je žleodec pre- »Jaj, kot murev za svet; konečno je vstaj, se je stegnil ko lovski pes in je šum- »razel. Nato je rekel:

»Ali si pojedel?«

»No, da! Kar je ostalo!«

»Pa pojediva.«

»Kam?«

»K Pošti!«

Sadje. Pred kratkim je poverjenstvo za kmetijstvo sklicalo sestanek radi dogovora o sadni kupčiji. Na tem sestanku sem že povdarjal, da imamo momentano v Sloveniji višje cene kakor v Avstriji. Tržna poročila nam danes potrjujejo, da je to res. Na Dunaju se prodajajo jabolka po 4 K, hruške po 7—8 K; in češnje po 2 K, vse v avstrijski valuti. Če vpoštevamo nizki kurz avstrijske krone, potem je jasno, da na izvoz navadnega sadja ni računati, za češnje pa na Dunaju niti prevoznih stroškov ne dobimo povrnjenih, carino pa plačamo povrh, da smemo Dunajčanu darovati svoje pridelke. Ako ne bo za sadje in zelenjavo izjemnih voznih tarifov, pri čemer pa pripomnim, da so bili tudi oni pred 15. avgustom previsoki, potem naj na izvoz sadja nihče ne misli. Ne preostane drugega kot po nizkih cenah prodajati sadje na domačem trgu, ostalo pa posušiti ali predelati v mošt in žganje.

Manufaktura. Pred tednom sem čital v »Slovencu« ostro kritiko nad odeluštvo v manufakturah. Članek je opozarjal na razliko cene pri nas in v Švici. Kakor Gospodarska zveza tako so tudi drugi trgovci nabavili svoje zaloge v času visokih kurzov tujega denarja, vsled česar na nizke cene ni bilo računati. Ko je pričel kurz tujih valut padati, so sicer tudi trgovci popustili na ceni, vendar je naravnost vsak, kolikor mogoče branil se zgbu in je šlo spuščanje cen počasi naprej. Nikjer pa ni morebiti postal konsument tako rezerviran, kakor ravno pri nakupu manufakturnega blaga, kajti vse je pričakovalo še nižjih cen. Vsled tega so trgovci prodali le mal del svojih prejšnjih zalog, večina trgovcev ima danes izključno na zalogi drago kupljeno blago. Malokateri je izbral konjunkturo nizkih kurzov zunanijh valut in le ti malokaterniki bodo mogli s kurzno razliko kriti zgubo pri prodaji dragega blaga. Kdor pa hoče uvažati blago danes, mora zopet računati s tujo valuto, ki pa še stalno raste. Pri manufakturni tedaj ni pričakovati, ako se razmere ne spremenijo, olajšave. Ne zdi se mi pa umestno in tudi ne pošteno predbacivati trgovcem odeluštva, tam, kjer ga ni.

Omenil sem samo nekaj predmetov, ki najbolj osvetljujejo današnje tržišče. Vsak lahko vidi, da je od vrednosti našega denarja odvisna tudi cena našega blaga, kar je čisto naravno. Navezani smo na zunanji svet in ta nam diktira cene. — Denar je pa zunaj dražji kot pri nas. V Ameriki se more danes naložiti denar z 8—10 odstotnim obrestovanjem, vsled česar je umevno, da Amerikancem ne konvenira Evropi dovoljevati kreditov. Zunanji listi poročajo, da je Narodna banka v Švici svetovala vsem švicarskim bankam odpovedati zunaj dovoljene kredite. Vsi ti pojavi so vstanu na kurz našega denarja nepovoljno vplivati in se ne bi čudili, če bodo kurzi tujega denarja šli navzgor, kar bi imelo zopet žalostno posledico še večjo kot je danes.

Rešitev reškega upra- šanja.

Trst, 25. avgusta.

V nedeljo, 12. septembra, bo leto dni, kar je italijanska vlada, vedno dosledna svojim neiskrenim, zavratnim politikam, dala po polblaznem, v samega sebe in tuji denar zaljubljenemu »pesniku« zasesti Reko, do katere nima Italija nobene pravice, do katere nima Italija nobene pravice, do onem zloglasnem londonskem dogovoru ne. Italijanski državniki so skušali na vse mogoče načine »popraviti« pogreško, ki jo je »zagrešil« Sonnino, ko je sklepal londonski dogovor in v njem prepuščal da-

našjo »italianissimo« Hrvatski, ali stvar je bila nepopravljiva, in zato je lani obsoj tedanja Nittijeve vlada segla po sredstvu, kakor ga menda še ni v dosegu svojih namenov uporabila doslej nobena druga vlada. Ker je bila predvsem Amerika, odločilni činitelj v svetu narodov, odločno proti prisoditvi Reke Italiji, ker tudi Anglija in Francoska nista kazali nikakršne volje, da bi se to edino pristanišče v severnem Jadranu, ki je najnaravnejše izhodišče v svet za najlepši razvoj in napredek obetajočo, z naravnimi bogastvi tako prešerno obdarovano Jugoslavijo izročilo Italiji in bi se ji tako dala možnost, da odrine od Juoslovije in njenih bogastev ves ostali zapadni svet in si zagotovi izključni gospodarski vpliv na Balkanu: je laško lisjaštvo znalo najti drugo pot do svojega cilja. V noči od 11. na 12. septembra je pridrvel na Reko D'Annunzio s svojimi ardiškimi drugimi njih vrednimi, pred očmi italijanskega višjega častništva zbranimi vojaškimi tolpami in zasedel mesto ne morda v svojem imenu, temveč za — Italijo. Reka se odtlej ni imenovala več enostavno Reka, temveč vedno le »Fiume d'Italia«, italijanska Reka, Reka, ki pripada Italiji.

Italijanska vlada je tedaj, ko je šlo za priprave D'Annunzijevega »podjetja« zatisnila obe očesi in ušesi, a ko je bila stvar izvršena, se je pričela igrati napram zunanjemu svetu komedija, burka, ki je postajala od dne do dne ogabnejša. Vlada je odrekla D'Annunziju pravice vladanja na Reki, nad Reko se je proglasila blokada, redne italijanske čete so obkrožile reško ozemlje, prišlo je celo do »spopadov« in potem do pogajanj — laški generali so se pogajali s »prekucuhom«, z »zapeljivcem« vojaštva — istočasno pa je ista italijanska vlada pošiljala istemu D'Annunziju, kakor mu pošilja tudi še danes, živila in vse druge potrebščine in molče dovoljuje, da njegovi pomorski roparji plenijo po Kvarneru in Jadranu ladje, celo take, ki vozijo živila za sestrano južno Italijo, da potem slavni pesnik in poveljnik veriži z ugrabljenimi živili in jih prodaja tistemu, ki mu več plača zanje. In sedaj, 12. septembra, bo D'Annunzio praznoval obletnico svojega paševanja na Reki.

Da bi človek opisal le površno vse ono, kar se je dogodilo na Reki tekom te enoletne dobe, bi bilo treba skladalnice knjig. Preganjanja in izganjanja vseh tistih, ki niso bili voljni priznavati D'Annunzijeve vladavine z vsemi njenimi grozotami in nasilstvi so bila na dnevnem redu dan za dnem, napadi na jugoslovanske ljudi, plenitve, poboji, razdevanje in poizgi so označevali »svobodoljubno« vladost tistega »svobodoljubnega« pesnika, ki je pošiljal v svet proglase na vse zatirane narode, sam pa krvoločno zatiral vsak tudi najneznatnejši pojav reškega jugoslovanstva, samo da bi kazal Reko na zunaj kot »italianissimo«. Resnična volja prebivalstva se je potvarjala na vse mogoče načine, sleparili so pri volitvah na najnesramnejši način, in ko izid še vedno ni bil tak, kakor ga je hotel imeti pesniški despot, so se volitve razveljavile. Nasilje je sledilo nasilju, a prebivalstvu je stvar že presedala. Nezadovoljnost je postajala vedno večja, zlasti med delavskimi sloji, ki je tudi veliko moralo trpeti pod D'Annunzijevo strahovladno, in pesnik je končno, ko se mu je začel upirati že tudi laški narodni svet, vendarle izprevidel, da bi se nekega dne znalo dogoditi, da ga Rečani sami postavijo pod kap. Treba je bilo ukreniti nekaj, kar bi preobrnilo nevarni položaj. Prišla je Giolittijeva vlada, ki D'Annunzijevim pustolovčinam ni menda posebno naklonjena, pač ker je Giolitti morda nekoliko občutljivejši glede svoje lastne in državne časti in ugleda, kot so pa bili nje-

oovi predniki, in morda tudi zato, ker je prišel morda tudi od zunaj kod kak migljaj, naj se napravi konec. Nenadoma je tedaj prišel v svet nov »D'Annunzijeve načrt« za ureditev reškega vprašanja: proglasitev neodvisne reške države. In šla je reška deputacija v Rim, da se dogovori z vlado, in čule so se od deputacije stvari, ki za D'Annunzija niso bile najprijetnejše. Eden odposlancev je govoril tako odkrito, da je D'Annunzio smatral za potrebno, da je v javnem govoru popravljal odnoslančeve izjave. Reško odposlanstvo je pač povedalo v Rimu, da je Reka sita D'Annunzija in njegovih divjakov in da želi rednega življenja. Kak odgovor je dobila deputacija v Rimu, ni znano natančno, ali vse kaže, da je italijanska vlada pristala na to, da se Reka proglasi za neodvisno državo. Za to je najboljši dokaz izjava ministrskega predsednika Giolittija, ki jo je podal dopisniku »Associated Presse« v Lucernu, rekoč:

»Sem za to, da bodi Reka italijanska. V tej stvari sta mogoči le dve alternativni: ali postane Reka italijanska, ali pa mednarodna. Potemtakem je treba izključiti absolutno, da bi se Reka odstopila Jugoslovanom. Na vprašanje, kaj potem z D'Annunzijem, je Giolitti zamahnil z roko in dejal: »Ne govorimo o tem!«

Stvar je potemtakem jasna. Priklonitev Reke k Italiji je izključena, ker Italija nima pravice do nje niti po londonskem dogovoru; torej ne preostaja drugega — po italijanskem mnenju — ko samostojna, neodvisna država, samo da ne pripade Jugoslaviji. D'Annunzio bo torej 12. septembra, ob obletnici svojega reškega rokovnjaštva, lahko proglasil neodvisno reško državo, toda ne tako, kakor je mislil uvodno, da bi se potegnili vanjo ozemlje od Raše do Bakra in istrsko otočje z Rabom, temveč sama Reka s svojo okolico, kakor je bila pred prevratom, in pristaniščem in železnico, odprtina za vse narode.

»Reško prebivalstvo«, to se pravi, ona sodruga, ki se zbira na vsak D'Annunzijevo migljaj, je že v nedeljo prišlo k D'Annunziju, po njegovi lastni pobudi, dasiravno se je delal, kakor da bi nič ne vedel za to, da mu izrazi svoje mnenje o stvari. Bilo je seveda za neodvisno državo. Laški narodni svet in mestni svet sta seveda tudi zanj, in razumljivih razlogov: saj se mesto tako reši D'Annunzija in njegovih divjakov in bi bilo potem mogoče, da se vendarle vsaj nekoliko oživi trgovinski promet, ki je sedaj popolnoma zamrl. Končno sta se izrekli za samostojno državo tudi socialnodemokratska stranka in delovna zbornica, ki pa sta pri tem izrekli celo vrsto pogojev, ki naj zagotovijo delavstvu pripadajoči mu vpliv na upravo in vso možnost razvoja, pri čemer se morajo dati jamstva za delovanje na pobratimljenju raznih narodnosti, bivajočih na Reki.

Laško nacionalistiško časopisje je z velikanskim zadoščenjem zabeležilo to socialnodemokratsko izjavo, v katero pa današnji »Lavoratore« priliva zelo grenkega pelina. List pravi, da ne ve, kaj namerava D'Annunzio s proglasitvijo Reke v neodvisno državo, ali dela to sporazumno z laško vlado ali ne, ali po ententnem nalogu ali ne; ve pa, da dela brez reškega delavstva. »Zato reško delavstvo ne more priznati ničesar, kar stori D'Annunzio.« List pravi, da so bili reški socialni demokratje vedno za samostojno državo, ker bi bila drugače Reka, pa naj bi bila italijanska ali jugoslovanska, večni kamen spotike, stalen povod za vojno med Italijo in Jugoslavijo, dočim pa je D'Annunzio zahteval priklonitev Reke k Italiji celo tedaj, ko se niti v Belgradu in v Ljubljani ni delalo za priklonitev Reke k Jugoslaviji.

Ko je reško poveljništvo napovedalo sedaj proglasitev Reke za samostojno državo, socialni demokratje niso mogli storiti drugega, ko obnoviti svoje davno zahtevo. Ali ta zahteva je taka-le:

Prava, stvarna, popolna neodvisnost brez kakršnih pokrovitelstev; takojšnja odstranitev reškega poveljništva in njegovih legionarjev; takojšnje volitve z enako, neposredno in tajno volilno pravico za vse tiste, ki več let stalno bivajo na Reki. Socialni demokratje nočejo neodvisnosti z D'Annunzijevo vlado, ki je zanižanje neodvisnosti, to je samouprave in svobe. Hočejo neodvisnost, ki pomenja takojšnjo odpravo narodnega sveta in vseh vojaških uradov, upostavo vseh svobod, svobodno pristanišče, da more, v korist Reki sami, rabiti trgovskim koristim Italije in Jugoslavije, enake pravice in dolžnosti meščanom obeh v Reki živčih plemen, takojšnji začetek prijateljskih odnosov z vsemi narodi sveta.

To je nekaj drugega kot pa D'Annunzijevo neodvisna Reka, in »Lavoratore« pravi, da je neodvisnost z D'Annunzijem na čelu komedija, spletko, če ne izdajstvo delavskih koristi, da delavstvo ne zaupa D'Annunziju, tudi tedaj ne, če stori kaj navidezno koristnega za prebivalstvo. Naj torej D'Annunzio le proglasi lačno neodvisnost Reke; reški socialisti bodo le še ojačali svoje delovanje za zmago komunizma na Reki.

Sedaj nastaja vprašanje, kaj poroče službena Italija, kaj ententa na proglasitev neodvisnosti reške države, ki pride 12. septembra. Po Giolittijevi izjavi ni izključeno, da je Giolitti govoril o tej stvari tudi z Lloyd Georgejem in da bo govoril o njej tudi z Millerandom. Za Anglijo in Francijo prihaja tu v poštev edino le do- ločba londonske pogodbe, ki ne priznava Reke Italiji, pač pa Hrvatski. Ne bilo bi prav nič čudnega, če bi Anglija in Francija izrekli svoje nezanimanje za stvar, ko samostojne Hrvatske ni, Jugoslavije pa še ni bilo, ko se je sklepala londonska pogodba. In Amerika? Neodvisna reška država se zelo približuje amerikanskemu načrtu Reke pod pokroviteljstvom zveze narodov. A končno Jugoslavija? Ali nismo že bili nekako pripravljeni prepustiti Reko zvezi narodov? Ali se v obnovljenih neposrednih pogajanjih z Italijo vrnemo na to stališče, kljub Giolittijevi izjavi, da se ozira na londonsko pogodbo? Ali naj zmaga v nas koristnostno ali narodno stališče? Ali naj se tisti, ki so v svoji kratkovidnosti tedaj, ko je bil prvi čas, pustili Reko, Istro, Kras, Vipavo, goriška Brda onstran Soče, sedaj odpovedo Reki, tolažeč se, da v nekaterih letih neodvisna Reka postane itak sama po sebi naša. Cel kup vprašanj, cel kup odgovorov!

Gotovo je le eno: reško vprašanje je neresljivo samo zase. Neodvisna reška država sredi po Lahih zasedenega ozemlja, s pristaniščem, svobodnim za vse narode, je nezmišeln, na kakršnega Jugoslavija, na ta način odrinjena od neposrednega stika s pristaniščem in morjem, ne more pristati nikdar. Rešljivo je to vprašanje edinole skupno z vsem ostalim skupom jadranskega vprašanja, predvsem z vprašanjem jugoslovansko-italijanske meje. O neodvisni Reki z neposrednim, izključnim jugoslovanskim zaledjem bi se morda dalo govoriti!

Tabor na Homcu.

Okrajna Kmetijska zveza za kamnitiški politični okraj v Kamniku priredi na Mali Šmaren, dne 8. septembra 1920, popoldne ob 1. uri na Homcu pri cerkvi velik ljudski tabor.

Ze precej časa so že vsi sedeli zbrani pri Pošti, v prekaženi sobi, krog okrogle hrastove mize, čisto na levi pri vходу, pri stari rujavi uri. Bili so dobre volje in so imeli od vina vroče obraze. Več kot enkrat je udaril Peter s svojimi čevlji na sredjo mize; poklical je natakario in ji je pokazal ogromni čevlji:

»Natakario, kaj, ali je to čevlji?«
Natakario je vprašala: »Kaj pa bo s čevljem?«

Tedaj so se vsi zakrohotali. Za kratek čas so zapeli veselo pesmico. Miha je prebiral strune na gitari in Lojze je vriskal od veselja.

Nihče ni nehal peti, ko je vstopil Janez s svojim nečakom skozi duri, ki so bile preozke zanj. Edino Lojze je za hip nakrivoma potipal za svoj nož. Samo eno sekundo; kajti pretepači mečejo bliskoma svoje oči. Janez je voščil vsem »prav dober večer«, in je sedel s svojim nečakom k prazni mizi pri peči na drugem koncu izbe.

Natakario je prišla.
»Janez, kaj naj prinesem? Dva vrčka, kot ponavadi!« In je hotela oditi.
Toda Janez se je domislil:
»Hm! Prinesi danes — dva litra!«
To se je zdelo natakariči smešno:
»Kaj, dva litra? V malih kozarcih ostane pivo bolj mrzlo.«

»Da ti ne bo treba toliko letati! In — Janez je s skrivnim pogledom ošvrknil vriskajočega Lojzeta: »holj se bo prilgelo.«
Natakario prinese kot je zahteval; in postavi pred Janeza ogromen vrč penečega se piva; vendar ne gre ji iz glave:
»Zakaj piše danes dva litra; ko ostane vendar pivo v vrčkih bolj mrzlo!«

Krog mize so peli in pili, kot da ne bi bilo nič; edino Lojze je vriskal močno, je in metal svoje ognjene oči naokrog; Peter pa je vedno glasneje taktiral s svojimi čevlji. Janez je sedel prav prijetno pri mizi in je žvižgal; pil je in tudi nečaku je ponujal vrč. Na ustnih mu je ležal železni nasmeh.

Danes je bilo prav veselo pri Pošti. Gostilničarka je bila vsa ginjena in je govorila neprenehoma:

»Tako bi moralo biti vedno — Tako lepo kot danes že dolgo ni bilo pri nas!«

Sredi med vriskanjem je zašepnil Janez nečaku potajnem na uho:

»Pripravi se!«

On je že vedel; še pošteno se ga je nasmehal; premalo mu je ostalo večerje; zato se je odškodoval zdaj; nato je odšel iz sobe. Janez je izpil, kar je ostalo ter se trdo nasmehnil. Bliskoma je vstal s praznim vrčem v roki s klopi, stopil je k okrogli mizi in zavpil ko vol sredi v vriskanju:

»Sedaj sem tu — pri Pošti!«

Iz njegovega obraza so udarjali divji plameni. Janez je gorel ves.

Gostilničarka in natakario sta bežali z obupnim krikom v kuhinjo.

Lojze je skočil z nožem v roki, ko sveča raven izpod mize; toda predno je prišel do Janeza, je zletel ogromni vrč nanj, tako, da so mu iz glave štrlele škrbine, ko iz krone. Kot žakelj je padel na tla; in širom naokrog je brizgnila kri. Danes je vendar zapisano rudeče v koledarju; tedaj počivajo kmetje od dela in se zabavajo. Ta se je le stresel in Miha je že ležal na tleh in je kiel. Še enkrat ali dvakrat ga je dvignil Janez in butal z njim ob tla, dokler ni ležal čisto mirno.

Tedaj je skočil Peter izza mize, dvignil svoje čevlje in — bežal je skozi duri. Drugi so hoteli bežati za njim, mislili so:

Kaj je treba šumenja krog Janeza; ko zna sam tako šumeti!

Toda prepozno je bilo. Niso utegnili stopiti izza mize. Razjarjeni Janez je prijel ves iz sebe težko hrastovo mizo in butal tako dolgo z njo ob zid, da so vse glave potile krvav pot, dokler niso omahnili vsi pod mizo. Nato je pazno pogledal, ali se še kaj giblje v sobi.

Rekel je:

»Tako. Sedaj sem bil pri Pošti!« In je odšel.

Čez nekaj časa so si upale ženske iz skrivališča.

Natakario je prišla z žaganjem, ki ga je potrosila po izbi. Gostilničarka je sklenila roki jadikujoč: »Vsa miza je v kosih! In tu ležijo tri stolove noge!«

Ko je prišla natakario do mesta, kjer je ležal Lojze, zleknel na tleh, je rekla:

»Poglejte ga, kakšen je! Ta je dobil vrč od dveh litrov!«

Gostilničarka ga je ogledovala in je rekla natakariči:

»Ta ima dosti. Pojdi po duhovnika in po zdravnika!«

Medtem ko je tekla natakario po zdravnika in po duhovnika, je pokleknila gostilničarka pred Lojzetom na tla ter mu je prigovarjala:

»Lojze, obudi kes! SHIŠŠ?«

Res je odprl Lojze oči in se je mukoma vzravnaval s pomočjo gostilničarke. Molila je pobožno molitvico. Toda Lojze je ni ponavljal. Gledal je mimo gostilničarke tja k mizi, kjer so ležali drugi pretepači in je govoril mukoma:

»Miha! Kako ga bomo pretepli drugo nedeljo, kaj?«

Potem je omahnil po dolgem na tla.

Ob 1. uri popoldne je zbirališče pred šolo v Homcu, tu bo kratek pozdrav Orlov in gostov, nato odkorakamo k cerkvi z godbo na čelu.

Ob pol dveh cerkven govori in litanije.

Ob pol treh pred Društvenim domom ljudski tabor. Govorili bodo razni govorniki o političnem položaju, gospodarski, ženski, mladinski organizaciji in o krščanski misli ali praktičnem krščanstvu.

Ob pol petih bo javna telovadba homškega Orla s sodelovanjem bratskih odsekov okrožja.

Nato bo ljudska veselica z srečolovom in šaljivo pošto.

Pri celi prireditvi bo svirala menگیška godba.

Ker je tabor vseh političnih, gospodarskih, izobraževalnih in nabožnih organizacij kamniškega okraja, prosimo, da se udeležijo tabora res vse krajevne Kmetijske zveze, vse gospodarske zadružne organizacije, vsa izobraževalna društva, vse mladeniške in dekliške Marijine družbe, vsi orlovski odseki okrožja in sploh somišljeniki krščanskega programa SLS.

Prosimo vsa društva, ki imajo zastave, da jih prinesejo s seboj. Vsi društveniki in društvenice naj si nadenejo znake. Dne 8. septembra naj odpadejo vse druge društvene prireditve v okraju ter vsina Homec.

Pokojni dr. Krek, ki je tako ljubil svoj narod in se zanj žrtvoval, je vpejval tudi tabore na Homcu.

Mi pa vzljubimo njegov spomin in se zanj žrtvujemo.

Bog živi!

Okrajna Kmetijska zveza.

Ženska pravda.

Politika, kakor se nam kaže zlasti v zadnjem času tako v naši domovini kakor v velikem zunanem svetu, je grda reč, ki ne more nikogar vabiti, razen tistega, ki ga žene prosto častihlepje in koristologvo. Najmanj pa je ta divji ples vabljiv za žensko, ki išče življenjske sreče in zadovoljenja v vse drugih smereh. Ako ženska kljub temu odločno in neizprosno zahteva volilno pravico pred vsem za obične, potem pa tudi v zakonodajne zastope, jo vodijo pri tem čisto posebni globoki razlogi.

Žena je v zadnjih desetih letih, prisiljena po socialnih in gospodarskih razmerah stopila izmed sten svojega doma v široko javno življenje. Velik del je pri tem sploh ostal brez doma v pravem pomenu besede in se moral zadovoljiti enostavno s »stanovanjem« — boljšim ali slabšim ali tudi najslabšim, navezan pri tem edino-le sam nase in svoje pridobitne sposobnosti. To žensko posveča svojo delavno moč neposredno splošnosti, javnosti in vsi njeni življenjski interesi so položeni v to javnost in neločljivo zvezani z njo. Sodelovati s to javnostjo in zanj, je za to žensko isto, kar delati za svoje lastne interese, za svoj lasten obstanek in napredek. In delati za to, je najprvotnejša pravica in dolžnost vsakega človeka. Za njeno izvrševanje je pa ob sedanjih razmerah dana ena poglavitna pot: politika. Zato hoče in mora dobiti žensko volilno pravico.

Toda ne samo ta del ženskega, ki je popolnoma odtrgan od domačega ognjišča, je navezan in zvezan z javnostjo in njenimi interesi, marveč tudi vse ostalo žensko. Tudi kmetijsko žensko, ki ne proizvaja več izključno za dom in oddaleka ne vsega, kar dom potrebuje, marveč blago prodaja in kupuje, delavske in meščanske gospodinje, ki ničesar ne proizvajajo in vse kupujejo, obrtnice, ki proizvajajo, prodajajo in kupujejo, vse so v svoji dobrobiti v polni meri odvisne od narodnega gospodarske politike. Kdo bi jim mogel odrekat pravico, da uveljavijo svoj vpliv tam, kjer se dela narodnogospodarska politika bodisi v velikem, bodisi v malem — to je v parlamentu, pokrajinskih in občinskih zastopih? Davki in pristojbine, neposredni in posredni, prometne razmere, zdravstvo, šolstvo, vsa kulturna in socialna vprašanja tičejo se žensk v enaki meri kakor moških. Celo vojaško vprašanje je največji meri prizadeva ženske, saj gre tu za dušni in telesni blagor, celo za življenje in smrt njihovih sinov, bratov in bodočih mož. Pa naj bi žena ne imela nobene besede pri tem, kako se vse to urejuje? Žena naj bi smela samo med štirimi stenami ali na štiri oči jadicovati in se brezkoristno srditi nad razmerami, pod katerimi trpi ona ravno tako ali še več nego možki? Danes, ko smo vsi brez razlike spola potegnjeni v vrtnice splošnosti in se vse naše življenje odigrava v njeni službi ali vsaj najožji odvisnosti od nje, bi bilo neizmisljeno, hoteti delati v politiki, v kateri si splošnost daje postave, razliko med moškimi in ženskimi državljani. De-

mokratsko načelo to razlikovanje izključuje in se politična brezpravnost žensktva v demokratski državi nikakor ne da vzdržati. V Evropi je le še par romanskih dežel brez ženske volilne pravice. V severnoameriških Združenih državah je pravkar padla kocka v prilog ženski volilni pravici, ker se je zvezna država Tennessee kot 36. izrekla za žensko volilno pravico in je tako dosežena potrebna dvestojinska večina.

Spričo tega je neznansko klavna vloga, ki jo igrajo jugoslovanski in posebej slovenski demokrati v vprašanju ženske volilne pravice. Zaradi svojih strankarskih koristi hočejo zavreti kolo časa, zato da oni ne bi pri volitvah pregrdo propadli, naj ženske ne dobe volilne pravice! To je že otročje neumno in se čudimo, da more kdo tako zahtevo sploh smatrati za resno. Zelo se moti, kdor misli, da bi se slovensko žensktvo dalo ogoljufati za politične pravice. Prezvedno in politično preizkušeno je za to!

Nerada in proti svoji volji je morala ženska od domačega ognjišča v socialno borbo, v javnost. Z domotožjem in hrepenjem se ozira nazaj, toda čas, razmere nimajo usmiljenja in jo tirajo po sedanjih poti neizprosno naprej. S tem mora računati in skušati, da se v novem položaju kolikor mogoče uveljavi. Tega pa ne more brez političnih pravic. Vrh tega treba dati ženski možnost, da svoja posebna svojstva, svoje materinske duševne sile, ki jih je sicer posvečala svojim lastnim družini in tihi dobroti, obrne neposredno v prid splošnosti. Neodpustno in prežalostno bi bilo, ako bi te dragocene zaklade ljubezni, usmiljenja, dobrote in požrtvovalnega ognja pustili brez koristi propasti. Tudi zato mora dobiti žena volilno pravico.

Ne iz kaprice, ne iz trme in ne kake stranki na ljubo zahteva žensktvo volilno pravico, ampak kot neobhodno sredstvo za svoje uveljavljanje v novem položaju. Dokler je bila žena vladarica v svojem domu, čegar obilje ali revščina je bila v njenih rokah, ji je bilo malo mar, kako stališče ji določa zakon v javnosti. Danes, ko ni drugega, nego le del te javnosti, je stvar drugačna. Danes mora živeti z javnostjo in zanj. Volilne pravice ne smatra za nagrado in igraro, ampak za britki sad svoje samostojnosti in neizbežno dolžnost.

Kraljevina SNS.

Pogajanja z Avstrijo glede severne meje.

LDU Maribor, 28. avgusta. Med našo in avstrijsko delegacijo razmejitvene komisije je bilo sklenjeno, da se bodo med njima vršila neposredna pogajanja za določitev mejne črte med Jugoslavijo in Avstrijo. Sporazum se bo izkušal doseči najprej glede poteka definitivne meje od Hühnerkogla do Sv. Duha. Pogajanja so se pričela že danes. Čim bo dosežen sporazum, bo predložen plenumu komisije v odobritev.

Zveza Beograd—Split.

LDU Beograd, 27. avgusta. V ministstvu za promet je izgotovljen načrt za zgradbo železniške proge Beograd—Split. Delo se prične v kratkem.

Srbska patriarhija.

LDU Beograd, 28. avgusta. Arhiepiskopijski sabor pravoslavne cerkve iz vse države bo sklican v Beograd dne 9. septembra. Dne 12. septembra bo slovesno proglašena srbska patriarhija. Po tem činu se bodo izpopolnila vsa prazna mesta vladik.

Odlikovanje častnikov.

LDU Beograd, 27. avgusta. Podpisan je ukaz o odlikovanju rezervnih častnikov z zlatimi in srebrnimi kolajnami za zasluge v vojni od leta 1917. do 1919.

Vrnitev jugoslovanskih ladij.

LDU Beograd, 27. avgusta. Z ozirom na določbe mirovne pogodbe nam je Avstrija vrnila ladje, ki nam jih je zaplenila začetkom vojne. Te ladje so »Drina«, »Ibar«, »Mačva«, »Neretva« in »Krajina«. Ladje so včeraj prispele v Beograd.

Boji med Rusi in Poljaki.

Pogajanja med Rusi in Poljaki.

LDU Bruselj, 28. avgusta. (Havas.) Senatska komisija za zunanje stvari je danes proučevala poročilo ministrskega sveta o poljskem vprašanju. Ob sklepu se je z zadovoljstvom ugotovila, da je vlada vse svoje sklepe storila v interesu ohranitve neodvisnosti Poljske in dosege toli zaželenega miru v Evropi.

LDU London, 28. avgusta. (Brez.) Po vestih iz Varšave se navzlic zmagi niso izpremenila navodila, ki jih je dobila poljska mirovna delegacija v Minsku. Poljska armada bo vseeno napre-

dovala proti vzhodu do Pinska, to je okoli 100 milj na ruskem ozemlju, da se na ta način zavaruje pred novimi vpadi.

LDU Moskva, 28. avgusta. (Brez.) Mirovna pogajanja v Minsku. Četrty dan. Dne 25. t. m. so se nadaljevala mirovna pogajanja. Poljska delegacija je izjavila, da so ruski predlogi nesprejemljivi, in se je sklicevala na poslednje vojaške uspehe. Predsednik ruske mirovne delegacije Daniševskij je izjavil, da ruski predlogi niso končnoveljavni. Sovjetska Rusija hoče mir. Strategična konjunktura ne izpreminja te njene želje. Zakaj sovjetska Rusija smatra to vojno kot vojno za mir. Pogajanja se nadaljujejo.

LDU Moskva, 28. avgusta. (Brez.) Ljudski komisar Čičerin je naznanil poljskemu ministru za zunanje posle Sapiehi, da so načelnik poljske mirovne delegacije Dembski in trije člani delegacije odpotovali v Brest-Litovsk. Čičerin priznava, da je izmenjava vest med Varšavo in Minskom oziroma Poljsko deloma ovirana. Sovjetska vlada je doznala, da tako blizu fronte ležeče mesto kot Minsk ni pripraveno za mirovna pogajanja, ker bi poljska delegacija to dejstvo porabila in s potovanjem sem in tja zavlačevala mirovne razgovore. Da se mir kolikor mogoče kmalu sklene, bi bilo najpripravnejše, da se mirovna pogajanja predložijo v kako nevtralno deželo. Sovjetska vlada predlaga zato, naj bi se pogajanja za premirje in mir prenesla v kako mesto republike Estonske, čije vlada se hkrati naproša za dovoljenje. Sovjetska vlada prosi poljsko vlado, naj čimprej odgovori na ta predlog.

Pogajanja med Petljuro in Wranglom.

LDU Dunaj, 28. avgusta. (DKU) Ukrajinski tiskovni urad poroča: Po Lvovskem »Wperetu« je v glavni stan Petljure prišel odposlanec generala Wrangla in je predlagal skupno akcijo proti boljševikom. Govori se, da je ukrajinska vlada za sodelovanje z Wranglom stavila naslednje pogoje: priznavanje neodvisnosti Ukrajine, izločitev v Wranglovi armadi se nahajajočih Ukrajincev in ustvaritev posebne armade pod ukrajinskim poveljstvom, katera naj se uporablja izključno le na ukrajinskem ozemlju, takojšnja uvedba ukrajinske uprave v zopet osvojenih pokrajinah. Končno general Wrangel na tem ozemlju ne sme izvesti mobilizacije. Ukrajinska vlada javlja, da želi miru z Rusijo in da se ne namerava vmešavati v notranje ruske razmere.

Ukrajinska vstaja v Galiciji.

Munkač, 28. avgusta. Ukrajinska vstaja se razširja iz glislih petrolejskih krajev, Borislav, Drochobicz, Nikolaiev, Stry in na jugu v Karpate. Glavne čete marširajo proti Rusiji in se hočejo združiti z rdečo armado.

Rusko poročilo o bojih s Poljaki.

LDU Moskva, 28. avgusta. (Brez.) Frontno poročilo z dne 27. t. m.: Boji za trdnjavo Brest-Litovska trajajo dalje. — Pri Lvovu se razvijajo za nas ugodni boji. Naše čete so privedle nekaj sto ujetnikov ter 13 strojnic in mnogo municije. — Na Krimu trdovratni boji za Cherson in Orjehov.

Rusija.

Wranglova zmaga.

Hawre, 28. avgusta. Po došli poročilih je izvojeval general Wrangel po 4 dnevnem težkem boju na severu Tavrije veliko zmago.

Italija.

Laški socialisti proti Jugoslaviji.

LDU Dunaj, 28. avgusta. (ČTU) Opol-danski listi poročajo iz Rima preko Curriha, da zahtevajo italijanski socialistični poslanci od vlade, naj se z močnim in trajnim diplomatskim pritiskom zavzame za samoodlobo črnogorskega naroda.

Razna poročila.

Evropska konferenca.

LDU Dunaj, 28. avgusta. (ČTU) Opol-danski listi poročajo po »Daily Mailu«: V oficijelnih krogih računajo s sklicanjem evropske konference, ki naj se bavi z mejami poljskega in ruskega ozemlja.

Lloyd George obišče Wilsona.

LDU New York, 28. avgusta. (ČTU) »New York World« javlja, da bo Lloyd George v oktobru posetil predsednika Wilsona.

Politične novice.

Dr. Gosar odstopi. Po brzojavnem obvestilu ministrstva za socialno politiko z dne 27. t. m. je bil g. dr. Vladimir Ravnihar imenovan za poverjenika za socialno skrb pri deželni vladi za Slovenijo namesto dosedanjega po-

verjenika g. dr. Gosarja. Ker je novomenovan poverjenik g. dr. Ravnihar bolan, bo dosedanji poverjenik dr. Gosar izročil posle poverjeništvu šefa urada za zaščito dece v Ljubljani dr. Franu Goršiču, ki bo vodil te posle, dokler ne ozdravi poverjenik dr. Ravnihar. — (Tako poroča ljubljanski dopisni urad.)

Maršal Joffre in »Slov. Narod«. V soboto je priobčilo glavno glasilo JDS, to-le vest: »Včeraj zvečer se je peljal z ekspresnim vlakom skozi Ljubljano na povratku iz Bukarešte in Beograda francoski maršal Joffre, zmagovalec v bitki ob Mar-ni leta 1914. Na kolodvoru ga je pozdravil zastopnik dravske divizijske oblasti, Deželna vlada ni bila, kolikor smo informirani, zastopana na kolodvoru. Zakaj, ne vemo, najbrže ni bila, kakor je to pri nas običaj, informirana, sicer bi menda pač imela toliko takta, da bi poslala na kolodvor svojega zastopnika pozdravit v imenu Slovenije glasovitega francoskega vojskovodjo.« — Res je, da v petek deželni predsednik dr. Brejc ni prišel na kolodvor pozdravit »glasovitega« maršala Joffra, res pa je tudi, da »glasovite« vojskovodja v petek tudi ni bil na kolodvoru iz enostavnega razloga, ker je prišel v Ljubljano šele v soboto zvečer. »Kakor smo informirani«, je maršal Joffre ves zadavljen bral »Slov. Narod« o sprejemu, ki ga ni bilo. Radovedni smo, ko ga je pozdravljala »zastopnik dravske divizije« na kolodvoru v petek zvečer. Podali smo javnosti zopet enkrat zgled zanesljivosti in stvarnosti poročanja čestitega »Slov. Naroda«.

Vedno vljudni narod. Na svojem potovanju po južni Tirolski je došel generalni komisar za Tridentinsko gosp. Credaro tudi v mestce Cortina. Na pojedini, ki jo je priredil njemu na čast glavar občine, je Credaro izpregovoril med drugim sledeče besede: »Izrekam v interesu italijanskega in nemškega prebivalstva željo, da bi se ustanovile med Italijani in Nemci najtesnejše vezi. Italija neče nikogar podjarmljati, kajti bila je vedno vljudni narod. Želim samoupravo Trentina in južne Tirolske in moje želje vrholijo v prepričanju, da moramo stremeti za bratstvom in končni odpravi vojske.« Ko bodo tiskali italijanski komisarji naše zasedene kraje, bodo gotovo izjavili, da so nam sežgali »Narodni dom« v Trstu iz same vljudnosti.

Jadransko vprašanje rešeno da 4. septembra? Iz Rima se poroča: Na podlagi razgovora conte Sforze z gospodom Tusarjem v Benetkah so dospeli iz Českoslovaške Consulti (ministrstvu za zunanje stvari) službene izjave o posredovanju Čehov glede rešitve jadranskega vprašanja. Vabilo na obnovev pogajanj je prišlo iz Beograda. — »Popolo Romano« poroča, da upa conte Sforza, ki je dospel v Rim, da bo mogel pred 4. septembrom, ki je določen za Giolittijev sestanek z Mille-ramond, predložiti zbornici sklenjeni italijansko-jugoslovenski sporazum v jadranskem vprašanju.

Francija in jadransko vprašanje. Laško časopisje poroča iz Pariza, da se francosko časopisje sedaj malo bavi z jadranskim vprašanjem, ali kdor je bolje poučen o zakulisju francoske diplomacije ve, da bi Francoska namesto neposrednega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo rajši imela kak mednarodni ukrep, četudi priznanje londonskega dogovora, to pa zato, ker bi neposredni sporazum med Italijo in Jugoslavijo ustvaril na oni strani Jadrana položaj, ki bi bil moralno in gospodarsko ugoden za Italijo, kar pa seveda ni po godu Francoski. Njena politika vedno gre za tem, da dobi moralno in čemogoče tudi gospodarsko nadvlado vsepovsod.

Štajerske novice.

Župnik Koprivšek †. Iz Fram nam brzojavno poročajo, da je ondi umrl župnik g. Koprivšek. Pogreb bo v ponedeljek ob 10. uri dopoldne. R. i. p.!

Dobrna. Dne 22. t. m. se je v zdraviliški dvorani priredila »Rdeča noč« pod pokroviteljstvom narodnih dam ge dr. Zupanc, g. Agnola, g. Popovič in g. Götzl. Čisti dobiček je namenjen tukajšnji ubogi šolski mladini in znaša 5000 kron. Požrtvovalnim damam izreka za njihovo veliko blagotaklonjenost najiskrenejšo zahvalo Vodstvo šole na Dobrni.

Iz zasedenega ozemlja.

Župnik Janko Maierhofer — aretirani! »Edinost« poroča: S Planine pri Vipavi: Našega nad vse priljubljenega župnika Janka Maierhoferja — dičnega sinu našega Korotana — zaradi njegovega ponedeljek je bil pozvan v Ajdovščino. Okoli 5. ure popoldne so ga gnali spričo vsega ljudstva po Ajdovščini, vkljenenega v železno, na postajo in od tam z vlakom v Trst. Kaj je zagrešil, Dne 22. t. m. popoldne se je vršilo pri nas slovesno blagoslovljenje kipa srca Jezusovega in so fantje na poziv župnikov pri procesiji prejšnje nedelje (kakor je brigadiere dovolil za Velikonoč in sv. Rešnje Telo) streljali s

topiči — kakih 20 korakov stran od procesije — vpricho kraljevih stražnikov, ki so spremljali procesijo! Delikt je označen z vprašanjem: od kod smodnik? Župnik seveda ni vedel. Ljudstvo je potrto od žalosti in razburjeno.

Dnevne novice.

— V zavodu sv. Stanislava v št. Vidu nad Ljubljano se bode vršil sprejemni izpit za prvi razred dne 16. septembra ob 11. uri dopoldne. Vsi dijaki, ki so sprejemni izpit za prvo šolo že napravili, kakor tudi vsi drugi, ki so bili že prej gojenci tega zavoda, naj se tekom dne 17. septembra javijo pri gimnazijskem ravnateljstvu. Ponavljalni in dodatni izpiti se bodo vršili dne 16. in 17. septembra.

Vodstvo.

— **Potovanje v Ameriko.** (Uradno.) Ministrstvo za notranje stvari objavlja: Tukajšnji ameriški konzulat je dostavil nastopne informacije glede potovanja v Ameriko. Osebe, ki žele potovati v Ameriko, morajo imeti prekomajni potni list, na katerem mora biti njihova slika kakor tudi pečat njihove občine, ki potrjuje odobrenje njihovega potovanja v Ameriko. Na istem potnem listu morajo biti izkazani otroci, odnosno mož in žena, moška deca do 16. leta starosti in ženska deca do 21. leta. Starejši otroci morajo osebno priti na ameriški konzulat radi vidiranja potnih listov. Te osebe morajo imeti policijsko spričevalo o svojem vedenju. Moške osebe morajo imeti policijski izkaz, da so služile v vojski za vojne in ali so služile v avstroogrski državi. Vse osebe, ki pridejo na konzulat radi vidiranja, morajo imeti še po eno sliko, ki ostane v arhivu konzulata. Taksa za vidiranje velja 2 dolarja, ki se plača lahko tudi v dinarjih po določenem kursu za vsak potni list.

— **Osebam, ki potujejo v Belgrad.** Poterjen, za soc. skrb javlja: Osebam, ki potujejo v Belgrad! Množe se slučaj, da se osebe, ki potujejo v Belgrad, zglašajo pri ministrstvu za socialno politiko s prošnjami za hipno ali trajno denarno pomoč. Z ozirom na to, da za posamezne kategorije prosilcev (dobrovoljce, invalide, begunce, brezposelne delavce itd.) že obstoje ustanove pri posameznih pokrajinskih vladah, se občinstvo opozarja, da ministrstvo za socialno politiko v bodoče ne bo nakazovalo nobene denarne pomoči prosilcem, ki bi se tozadevno zglaševali pri njem in bi bilo vsako potovanje v Belgrad v ta namen povsem brezuspešno.

— **Leše.** Tukajšnji občinski odbor je v seji dne 22. avgusta sklenil soglasen protest proti divjaštvu blejskih Sokolov ob priliki obiska inozemskih Orlov začetkom avgusta t. l. v tej obliki:

»Občinski odbor v Lešah soglasno protestira proti divjaštvu blejskih Sokolov ob priliki obiska inozemskih Orlov začetkom avgusta t. l., obsoja kar najgorčeneje njih surovo obnašanje in prisrčno želi, da se taki barbarski nastopi nikdar in nikjer več ne ponavljajo, ker našemu kulturno tako visoko stoječemu slovenskemu narodu jemljejo ugled in veljavo pri vseh kulturnih narodih.«

Na sv. Jerneja dan je umrl za grižo Franc Zupan, oče vrliga šmihelskega kaplana na Koroškem, g. Ignacija Zupana. N. p. v. m.!

— **Redek slučaj.** V Moravčah sta bila na sv. Jerneja dan, 24. t. m., dva pogreba dveh vdov. Obedve ste bili Heleni, obedve ste se po rožu pisali Cerar, obedve ste se tudi po starših pisali Cerar. Obedve ste bili rojeni v soseski s. Andreja v župniji Moravče. Ena je bila vdova po pok. Matiju Cerar, po dom. Lončarju iz Spodnjih Kosez, druga po Jožetu Cerar, po dom. Vavriču iz Sel. Obedve ste pokopani na moravškem pokopališču. Naj počivata v miru!

— **Napad na gojenke Orlic.** V nedeljo, 22. avgusta 1920 je šlo iz Trbovelj 27 gojenk pod vodstvom 3 Orlic k javni telovadbi na tabor v Zagorje. Pred stanovanjem učitelja Zoreta jih je pričakal sokolški naraščaj pod vodstvom sinov sokolskega staroste Letnika. Sprejel jih je z žvižganjem, psykami in kričanjem in jih tako se obnašajoč spremljal do električne centrale. Imeli so tudi pripravljen voziček, s katerim so vozili preko ceste in s tem ovirali skupno korakanje. Nekateri so imeli tudi šibe, ki so jih namakali v ceste in mlake in z njimi tepli po belo oblečenih, zlasti mlajših gojenkah. Učitelj Zore, pred katerega stanovanjem se je napad prišel, je vse počenjanje svojih šolarjev tiho gledal in se smehljat.

Med tednom pred orlovskim taborom v Zagorju so nekateri člani trboveljskega Sokola grozili nekaterim Orlom: »ko boste šli v nedeljo iz Zagorja, se bomo maščevali zato, ker smo bili v Rajhenburgu tepeni, čeprav se je več Sokolov izrazilo, da ne vedo, če so bili v Rajhenburgu tepeni ravno od Orlov. Ko se je trboveljski odsek skupno z gosti v civilu vračal iz zagorskega tabora v nedeljo zvečer nekako ob pol 9. uri, je na samotni cesti nad Bevkškim začelo leteti kamenje iz višje ležečega gozda in grmovja. Mnogim je letelo de-

belo kamenje tesno mimo glave, večini pa padalo pod noge, resneje zadet je bil samo eden civilist v nogo, lahko pa bi se zgodila največja nesreča. Ker se je že temnilo in so bili napadalci skriti med drevjem in grmovjem, jih ni bilo mogoče spoznati, toda preiskava bo dognala te nočne junake. In zopet se bo oglasilo sokolsko starešinstvo, da so sokoli po nedolžnem napadeni. Res, težave ima vodstvo take kulturne (?) organizacije.

Ljubljanske novice.

lj P. Z. »Ljubljana«. V nedeljo zbirališče ob 2. uri v Zvezdi.

lj P. Z. »Ljubljana«. Pevske vaje začnemo v četrtek 2. septembra in sicer za ženske ob 7. uri in za moške ob 8. uri v društveni sobi v Ljudskem domu. Pred vajo sprejemamo priglasbe novih pevk in pevcev. Vsi, ki vas je dobra volja, dobrodošli in na svidenje.

Odbor.

lj Maršal Joffre v Ljubljani. Včeraj ob 5. uri popoldne se je maršal Joffre z Orient-ekspresom na poti v Pariz pripeljal v Ljubljano. Na kolodvoru ga je pozdravil predsednik deželne vlade dr. Brejc v slovenskem jeziku, izročajoč mu pozdrave Slovencev. Joffre je odgovoril, da se divi lepoti slovenskih krajev in da bo pozdrav Slovenije izročil Franciji. Pozdravila sta ga tudi zastopnika dravske divizije. Na kolodvoru je bilo prav tedaj precej občinstva, ki je maršala živahno pozdravljalo.

lj Ponarejeni 20dinarski (80kronski) bankovci krožijo po Ljubljani. Najznamenitiji znaki falsifikata so sledeči: Splošno so falsifikati bolj blede, kakor pravi bankovci, njih temeljna barva je »orange«, dočim je pravi bankovec po temeljni barvi »rosa«, vsled tega izgleda trikotni venec oblakov v barvi kave, dočim so na originalu zlasti ostrejšje črte oblaka karmin rdeče. Glavni znak je pa označen v veliki številki »2«, ki obstoji v originalu iz dveh skoraj paralelnih črt, kateri sta združeni v sredini številke s poševno črto, na falsifikatu se pa črtici tam križati. Isto velja za črko »S« v besedi Dinar »S«. Podrobnejši opis falsifikata bo v ponedeljek izdan uradnim potom v vseh listih.

lj S kolesom podrl je Alojzij G... Marijo Kravanje in ji zlomil 500 kron vreden dežnik.

lj Rešitev stanovanjskega vprašanja bi bila po originalnem nasvetu nekega ljubljanskega pijančka prav preprosta. Dejal je: Polovico gostiln naj se zapre, pa bo stanovanj še ostajalo. Kdo bo pa to izpeljal?

lj 10.000 kron ukradel je 25. t. m. neki moški g. Ivanu Vrečku, ki je prišel k njemu na stojnico na Vodnikovem trgu in mu ponujal deževni plašč v nakup, katerega pa Vreček ni kupil. Med tem je pa dotičnik ukradel Vrečku iz suknjiča, ki ga je imel obešenega na stojnici, riavo listnico, v kateri je imel približno 10.000 kron denarja.

lj Dobički gostilničarjev pri pecivu. Pekli prodajajo finejše malo pecivo gostilničarjem na debelo in sicer male zemljice in kifelce po 50 ali 60 vin. komad, večje pecivo pa po 70 do 80 vin. komad, gostilničarji pa zahtevajo od gostov 1 krono do 1 krono 20 vin. za komad, kar je vsekakor po sedanjih nazorih le »civilen« dobiček, toda če je takega nazora tudi g. svetnik Kerševan, zelo dvomimo.

lj Večja tatvina se je izvedla pri gošpodu Leonu Valentcu v Ljubljani.

Najnovejša poročila.

KVARNERSKA REPUBLIKA.

LDU Zagreb, 28. avg. »Domovina« javlja: Reška ljudska stranka je imela zborovanje, na katerem je sklenila nastopno: Reška ljudska stranka bo delovala v sporazumu z italijansko vlado. Vsled raznih vzrokov pa ne bo priznala poveljniku ali Narodnemu večju pravice, da določijo ustavo. Uprava mesta more biti samo konstituanta, voljena v tajnem glasovanju od vseh reških občanov obojega spola in sodelovanjem vseh strank.

LDU Zagreb, 28. avg. »Narodna Politika« objavlja naslednjo brzojavko iz Kraljevice: Za 12. september pripravlja D'Annunzio priprave za svečano proglašenje »Kvarnerske republike«. Od nekdaj neprestano prihaja municija. D'Annunzio je ojačil topništvo in zračno brodogradnjo. V mestu je opaziti mnogo novih vojaških osebnosti. Zdi se, da je D'Annunzio v zvezi z našimi renegati, ki jih vodijo Frank in Sachs. Bivši črnogorski kralj Nikita je tudi v zvezi z D'Annunzijem. Za vsem tem pa stoji v ozadju gotovo italijanska vlada. D'Annunzio namerava napasti Sušak, Baker, Kraljevice, Hreljin in Plaze. Statut za novo državo se že tiska v kapucinski tiskarni na Reki, ki so jo Italijani rekvirirali in ji zastražili vse vhode. D'Annunzija podpirajo tudi re-

ški socialisti, ki so pričeli izdajati svoj list.

PROTI KOMUNISTOM.

LDU Zagreb, 28. avg. »Novosti« javljajo iz Belgrada: Novoizvoljeni mestni načelnik Filip Filipović je v imenu komunistične stranke protestiral pri ministru za notranje posle Draškoviću. Minister je ponovno izjavil, da ni mogel dovoliti uvedbe nove občinske uprave, ker ni položila predpisane prispege. Komunisti imajo pravico napraviti priziv na državni svet. Ako pa bi državni svet ne imel kvoruma, bi bilo treba čakati na njegovo odločitev. V političnih krogih prevladuje mnenje, da se bodo do novih občinskih volitev v Belgradu zedinili demokrati in radikalci proti komunistom in republikancem. Na včerajšnji seji ministrskega sveta so vsi člani kabineta odobrili postopanje notranjega ministra.

LDU Zagreb, 28. avg. »Riječ« javlja iz Belgrada, da je bil včeraj podpisan ukaz, po katerem se odpuščata iz državne službe vodji komunistov dr. Simon Marković in dr. Topalović. Nadalje javlja »Riječ«, da bo iz istih vzrokov kakor v Belgradu tudi v Nišu razpuščena občinska uprava.

RAZKOL MED KOMUNISTI V ZAGREBU.

Zagreb, 28. avg. V pokrajinskem »Radničnem sindikatu« je prišlo do razkola. Na eni strani je struja čistih (levica) in na drugi strani struja desnih komunistov. Na današnjem zborovanju sta se obe struji silno spopadli. Strokovne organizacije kovinarjev in nekaterih sorodnih strok so v ostrem nasprotju z drugo strujo, katero zastopajo železničarji, usnarji itd. Obe struji sta enako močni. Vsled tega bo boj tem hujši in silnejši.

ZAGREBSKI OBČINSKI SVET.

LDU Zagreb, 28. avg. Včeraj je bila prva seja odbora novoizvoljenega mestnega zastopstva, na kateri se je razpravljalo o tem, kako bi se rešilo v Zagrebu vprašanje glede pomanjkanja stanovanj. Storili so se važni sklepi, kako naj bi se v Zagrebu še to leto zgradile nove hiše. Obenem se je sklenilo najeti posejilo 75 milijonov za zidanje hiš z malimi stanovanji. Vse predpriprave za zidanje hiš se prično v najkrajšem času, ker so načrti že dogotavljeni. Vrše se pogajanja z opekaricami ter lesnimi trgovinami in drugimi tvornicami, da bi bile hiše čim hitreje in ceneje zidane.

ENKETA O NAŠI VALUTI.

LDU Belgrad, 28. avgusta. Pred dve-ma dnevoma se je sestala v borzi enketa, ki jo je sklical finančni minister. Razpravljalo se je o devizni centrali. Enketa je zahtevala, da se devizna centrala uki-ne, a dinar da se smatra za zdravo va-luto. Predsednik belgrajske borze je re-asumiral zaključke o tujih valutah v na-slednjih točkah: 1. Da se dvigne naša va-luta, je treba, da se osvobodimo in favorizira izvoz vseh predmetov razen onih, ki so neobhodno potrebni za obnovo zemlje in za zagotovitev prehrane prebivalstva dr-žave. 2. Izvažati naj se za našo in ne za tuje valute. Samo majhen del tuje valute naj izroče izvoznikarji finančnemu ministru za državne potrebe. 3. Devizna centrala naj se takoj ukine. 4. Revidirati se mora uvozna carina. Treba je, da se zmanjša za nekatere predmete. 5. Treba je omejiti uvoz luksuznega blaga tako, da bo postala naša zunanja trgovina aktivna.

Prosveta.

pr »Vrtec« in »Angelček«. Prejeli smo 7. in 8. kakor tudi vse dosedanje letošnje številke teh dveh, naši mladini namenjenih listov. Po svoji obliki se letos lista nista izpremenila; izhajata v dokaj čedni obliki, ki jo je narisala naša umetnica Helena Vurnikova; sploh je glede opreme zadnjih par let napredoval, kar je pri mladinskem listu velike važnosti. Tudi kar se tiče vsebine moremo zaznamovati napredek, kar je zelo veliko, če pomislimo, da imamo mladinskih pisateljev zelo malo in so bili mladinski listi radi pomanjkanja dobrih sotrudnikov že od nekdaj bolj di-jaske leposlovne vaje kot pa res za mla-dino. Tega niso krivi uredniki. Kadar bo-do naši leposlovci spoznali, da za mladino ne more pisati mladina, ali le redkokdaj in da je pisanje za mladino važno in tež-ko delo, tedaj se bo v ti zadevi izboljšalo. Zato moramo tudi v »Vrtec« pozdraviti pesnika Lovrenčiča, ki je res napisal ne-kaj res dobrih otroških pesmic in daje s tem »Vrtec« svojo vrednoto in svoj po-men. Naj omenim »Otrok v vlak« in v lanskem letniku »Potica«, »Na vaškem trgu« in »Pastirsko v svetem Boštjanu«. — Odlični sotrudniki »Vrtea« so tudi pi-satelji Ksaver Meško, Iv. Mohorov in Fr. Steržaj. Ta imena pričajo za kakovost li-sta. »Vrtec« z »Angelčkom« stane 18 K. »Angelček« sam pa 6 K na leto. Uprava

priporoča tudi »Angelček« letnik 1919 za 5 K. Oba lista toplo priporočamo!

Vestnik S. K. S. Z.

Pevci, povkel P. Z. »Ljubljana« začne druga leto svojega dela Delo prvega leta je pokazalo resno udestvovanje naše-ga načrta. Šli smo točno in smoterno svo-jo pot. Isto bomo šli tudi v novem letu. Lepi, nepričakovano dobri uspeh prvega leta nas podžiga in nam daje novega na-vdušenja. Naše delo bo zopet dvojno a) šo-la, b) zborovo petje. Šola je bistveni del našega stremljenja; namenjena je vsem začetnikom in tudi onim, ki si žele pevsko izpopolniti. Predelali bomo teoretično in praktično vse pojme, ki jih nujno potrebuje vsak pevec v zboru za umevanje pevske umetnosti. Začeli bomo koncem septembra. Podrobnosti bomo objavili pra-vočasno v časopisih. Priglasite za šolo spre-jema odbor vsak ponedeljek in četrtek v društveni sobi v Ljudskem domu pred vajo in po vaji. Ker je prostora le za ome-jeno število, se ne bomo mogli ozirati na zakasnele prijave. Lanj jih je mnogo za-mudilo. — Zborovo petje bo ob ponedelj-kih od 7. do 8. ure za ženski, od 8. do 9. ure za moški zbor; ob četrkih od pol 8. do 9. ure bo skupna vaja mešanega zbora. Ker začnemo takoj resne priprave za zim-ski koncert, bomo sprejemali nove člane samo v septembru. V drugi polovici le iz-jemoma, če je zamuda opravičena. Vabi-mo vse, ki imajo srce za to najlepšo umetnost, da se nam pridružijo in stopijo v naš krog. Ker gojimo samo čisto umet-nost in imamo le ta čisti cilj pred seboj, zato ne poznamo razločka stanov. Kdor ima voljo, nam je dobrodošel. Vsakdo najde že stanovsko tovarišico ali tovariša v naši sredi. Zato na svidenje pri plemenitem delu!

Odbor.

Dijaški vestnik.

d Seja osrednjega odbora S. D. Z. se vrši v petek, dne 3. septembra t. l., ob 16. uri v Ljudskem domu. Na dnevnem redu so izredno važna vprašanja in je prisotnost vseh odbornikov nuj-na. Med drugim je treba izdelati pred-log glede naših glasil, ker se vrši 5. sep-tembra t. l. v tej zadevi anketa, na ka-tero odpošlje zveza svojega delegata. — Peršuh, predsednik S. D. Z.

d Ženska organizacija S. D. Z. Vse tovarišice ženske organizacije S. D. Z. Ljubljana vabim na kratek sestanek dne 2. septembra ob 17. uri v zvezin lo-kal v Ljudskem domu. Važno. — Pred-sednik S. D. Z.

d Pozdrav! Danes so se zbrali na hribu, raz katerega je oče krščansko-socialne ideje razpošiljal po domovini apostole krščanske ljubezni in pravičnosti, katoliški slovenski dijaki, da se navžijejo Krekovega duha, zadobe Krekovega poguma in ljubezni. Zadržan po nujnih opravkih v Ljubljani se ne morem udeležiti tečaja osebno. Želim pa vsem tovarišim, ki vas je prignala k sv. Joštu ljubezen do pravice, da se vrnete kot apostoli Krekovih idej, pogumni in požrtvovalni, da boste duha krščan-skega socializma zanesli po vsej naši domovini. Pozdravljeni, tovariši, naj-mlajši borci pravice! — Peršuh, pred-sednik S. D. Z.

Orlovski vestnik.

Original spominskega znaka I. slo-vanskega orlovskega tabora v Maribo-ru, delo akad. slikarja in kiparja f. Fr. Kralja, je izložen v Jugoslovanski knji-garni. Original je naprodaj.

Šentpeterski naraščaj Orla priredi v nedeljo, 29. avgusta t. l., ob petih po-poldne v Omladinskem domu na Kode-ljevem igri »Zaprta laž« in »Prstan«. Vabljeni posebno stariši in vsi prijate-lji otrok.

Seja predsedstva Orlovske zveze se ne vrši v ponedeljek, 30. avg., ampak se preloži na torek, dne 31. avgusta t. l. — Predsednik.

Ljubljana—Sv. Jakob. Začetek red-ne telovadbe članov in naraščaja v sre-do, 1. septembra ob določenih uri. Vabim vse brate, da se sedaj vznaprejo pod disciplino polnoštevilno udeležje. — Na-čelnik.

Tečaj za načelnike okrožij, dija-ških, bogoslovskih in akademskih or-lovskih odsekov se vrši v času od dne 8. septembra (opoldne) do 12. septem-bra 1920. Vsako okrožje oziroma odsek mora poslati vsaj enega zastopnika, po možnosti pa dva. Za hrano in stanova-nje se prijavite takoj pri O. Z. Stalo bo oboje 25 K na dan. Udeležba je za gori omenjene obvezna.

Telovadni odsek Orel v Dravljah priredi v nedeljo, 5. septembra, prvo javno telovadbo, spojeno z veli-ko vrtno veselico. Spored: ob 1. uri po-poldne sprejem gostov in bratskih od-sekov, ob pol dveh skušnja za nastop, ob pol treh litanije, ob pol štirih javna

telovadba. Po telovadbi ljudska veselica na vrtu pri Mihelju. Svira godba iz D. M. v Polju. Vsi prijatelji orlovske organizacije uljudno vabljeni. Odbor.

Turistika in sport.

Slovenski dirkalni klub v Ljubljani objavlja propozicije za glavno vozno dirko, ki se vrši 5. in 8. septembra 1920, ob 3. uri popoldne na dirkališču (vojaško vežbališče) v Ljubljani. Časna darila in darila v gotovini v vrednosti 73.000 K. Prvi dan, I. Ljubljanska dirka. Enovprežna za 3 letne in stareje toplotkrvne konje, ki so v Sloveniji pri kmetih rojeni in so najmanj 3 mesece v kmetijski posesti. — Vozijo le kmetje in njih uslužbenci. — Dajava 2000 m. Konjem, ki so pridirkali 2000 K — 20 m, onim, ki so pridirkali več kot 2000 K, za vsake 1000 K še po 20 m doklade, 3 letnim 60 m popusta. — Brez vloge. Darila: I. častno in 3000 K, II. 1500 K, III. 800 K, IV. in vsem, ki startajo in pridejo skozi cilj po 500 K. — II. Jugoslovanska dirka (Heatvoznja) prva voznja. Enovprežna za toplotkrvne konje. — Dajava 1600 m. Konjem, ki so pridirkali 2—6000 K, 20 m, onim, ki so pridirkali več kot 6000 K, za vsake 2000 K še po 10 m doklade. — Maksimalna doklada 300 m. Konji, ki še niso pridirkali 2000 K, 20 m, 3 letnim 60 m, v Sloveniji rojenim 20 m, ki so pri kmetih rojeni in najmanj 3 mesece v kmetijski posesti, 80 m popusta. — Vloga 300 K. Darila: I. častno in 10.000 K, II. 2000 K, III. 1000 K. — III. Mariborska dirka. Dvovprežna dirka za 3 letne in stareje toplotkrvne konje, ki so rojeni v Sloveniji pri kmetih in so najmanj 3 mesece v kmetijski posesti. — Vozijo le kmetje ali njih uslužbenci. — Vozji se z vozovi s 4 sedeži in z železom okovanimi kolesi. — Dajava 2400 m. Za vsake 1000 K pridirkali 2000 K 20 m doklade, 3 letnim 60 m popusta. — Brez vloge. — Darila: I. častno in 3000 K, II. 1500 K, III. in vsem, ki startajo in pridejo skozi cilj, 500 K. — IV. Dirka-turniš. Dvovprežna za toplotkrvne konje. — Dajava 2850 m. — Konjem, ki so pridirkali 2—6000 K, 20 m, ki so več kot 6000 K pridirkali, za vsake 2000 K še po 10 m doklade. — Konjem, ki še niso pridirkali 2000 K, 20 m, 3 letnim 60 m, v Sloveniji rojenim 20 m, ki so pri kmetih rojeni in najmanj 3 mesece v kmetijski posesti, 80 m popusta. — Vloga 150 K. — Darila: I. častno in 3000 K, II. 2000 K, III. 1000 K. — V. Voznja z zaprekami — 7 zaprek. a) za dvovprežne toplotkrvne konje, vozijo gospodje ali dame. — Vloga 100 K. — Darila: 3 častna. — b) za dvovprežne kmetijske vozove (toplo- ali mrzlokrvne konje), vozijo kmetje ali kmetice v narodni noši. — Vloga 100 K. — Darila: 3 častna. — Drugi dan. VI. Slovenska dirka. Enovprežna za 3 letne in stareje toplotkrvne konje, ki so v Sloveniji rojeni. — Dajava 2000 m. — Konjem, ki so pridirkali 2000 K, 20 m, ki so pridirkali več kot 2000 K za vsake 1000 K še po 20 m doklade, 3 letnim 60 m, pri kmetih rojenim 80 m popusta. — Brez vloge. — Darila: I. častno in 5000 K, II. 2000 K, III. 1000 K, IV. 500 K. — VII. Jugoslovanska dirka (Heatvoznja), druga voznja. Pogoji, kakor pri II. tekmi prvega dne. — VIII. Št. Jernejska dirka. Dvovprežna za toplotkrvne konje. — Dajava 2850 m. — Konjem, ki so pridirkali 2—6000 K, 20 m, onim, ki so več kot 6000 K pridirkali, za vsake 2000 K še po 10 m doklade, 3 letnim 60 m, v Sloveniji rojenim 20 m, ki so pri kmetih rojeni in najmanj 3 mesece v kmetijski posesti, 80 m popusta. — Vozijo kmetje ali ljubljanski izvoščiki. — Dajava 1600 m. — Triletnim 40 m, v Sloveniji rojenim 60 m popusta. — Vloga 100 K. — Darila: I. častno in 2000 K, II. 1000 K, III. 800 K. — X. Ocenjevanje vpreženih voz. I. Enovprežni voz: a) za dirkače v dirkaškem vozu. — Darila: Tri častna. b) za enovprežne kočije, vozijo gospodje ali dame. — Darila: Tri častna. — Vloga: 100 K. — 2. Enovprežni voz, vozijo kmetje ali kmetice v narodni noši: a) za toplotkrvne v lahkem kmetškem vozičku. — Darila: Tri častna. — Vloga 100 K. b) za mrzlokrvne v lahkem kmetškem vozičku. — Darila: Tri častna. — Vloga 100 K. — 3. Dvovprežne kočije, vozi kočijaž v predpisani livreji ali v narodni noši. — Vloga: 100 K. — Darila: I. 1000 K, II. 800 K, III. 600 K. — 4. Dvovprežni lojterski voz (mrzlokrvni konji) s skupinami v narodnih nošah. — Vloga: 100 K. — Darila: Vsaki skupini častno darilo. — 5. Dvovprežne kočije, vozijo gospodje ali dame. — Darila: Tri častna. — Vloga 100 K. — Splošna določila. I. Prijave se pošljejo do 1. septembra na Slovenski dirkalni klub v Ljubljani. — Prijave po tem terminu se sprejme samo proti plačilu dvojne vloge. — 2. Prijava mora vsebovati: ime in bivalistične posestnike in ime voznika, popis konja (ime, starost (samo do 5. leta — barvo, spol) koliko je konj pri-

dirkal. — 3. S prijavo se mora vpsolati vlogo, brez vloge prijave ni veljavna. — Vloge zapade o vse. 4. Dobitki se izdajo po končanih dirkah 8. septembra na dirkališču. — S prijavo se podvrže vsakdo izreku vodstva dirk. — Posebna določila. K točki II. Heatdirka je ona, pri kateri mora taisti konj zmagati dvakrat na določeni distanci. — K točki X. drugega dne: a) vsaka skupina se pripelje v koraku pred sodnike in se postavi v vrsto, eden od drugega na 10 korakov, b) na odredbo sodnikov vozijo tekmovalci v koraku, pozneje v trahu pred občinstvom, c) na znamenje postavijo se zopet v vrsto. — Ocenjuje se s številkami od 5—0: 5 izvršno, 4 prav dobro, 3 dobro, 2 zadovoljno, 1 primerno, 0 ne odgovarja. 1. Pravilno sestavljena vprega, 2. Voz 3. Oprema, pri kateri ne odločuje novost, temveč pravilnost. 4. Oblika voznika, livreja kočijaža ali narodna noša. 5. Kvaliteta in dobro sparieni konji po obliki in hoji. 6. Vtis, ki ga napravi voznik. — Običajna oprema je: Buggi dirkaški voz prsna oprema; kočija principijelno komat oprema; lahki voz (mrzlokrvni konji) komat oprema; težki voz (mrzlokrvni konji) komat oprema. — K točki V.: a) tekmovalci se pripeljejo posamezno v trahu pred sodnike in začnejo vožnjo na znamenje, b) vozi se v koraku, trahu ali galopu, c) prevozi se v progu v 3 min., računa se od prve do zadnje zapreke, d) proga je dolga približno 600 m, e) zapreke so: 1. ograja na 2 m, 2. ostri okret, 3. jarek z vodo napolnjen 5 m širok (zastavice), 4. soteska, 5. zapreka z bifevjem 80 cm visoka, 5 m široka (obstoja iz bifeva, ki je v zemljo zataknjeno), 6. vrata, katere odpre lahko kmet ali voznik, 7. most 2 m širok brez ograje, 8. zapreke se mora v določeni vrsti prevoziti v treh minutah, g) ocenjuje se s številkami od 0—5, odločno je manjše število napak in čas vožnje: 1. če konj noče očiž zapreke, za vsakega — 5, 2. če zadene voz pri eni zapreki ob ograjo — 5, 3. če zastavice prevrne, za vsakega — 3, 4. če privozi v krajšem času, za vsakega začetih 5 sekund + 3, 5. če potrebuje za vožnjo več kot 3 minute, za vsake 30 sekund + 3. — 3. Diskvalificirani se: a) kdor ne vozi čez zapreke v predpisnem redu, b) če konj trikrat refuzirajo eno in isto zapreko (nočejo čez zapreko), start in cilj je z zastavo zaznamovan, tekmovalci zapusti prostor, ko prevozi tir.

Gospodarstvo.

g Seminar za kmetijsko gospodinjstvo učiteljice se odprli na kmetijsko-gospodinjstvi šoli v Marjanišču s pričetkom novega šolskega leta, t. j. 15. oktobra o t. l. V seminar, ki je enoleten, se sprejmejo ljudskošolske učiteljice, ki so kmetijskih starišev, ki delujejo zunaj na deželi in imajo že večletno prakso. Za oskrbo v Marjanišču jim bo plačevati za enkrat po 600 K mesečno. Prošnje za sprejem je vlagati zadnji čas do 10. septembra t. l. z navedbo starosti, stanu starišev, dovršenih šol in doseganega delovanja. Za potrebne šolske dopuste bo v seminar sprejetim učiteljicam prosilo poverništvo za kmetijstvo.

g Avstrijska tovarna čevljev se misli seliti v Jugoslavijo. Lastnik tovarne čevljev v Mödlingu pri Dunaju je zaprosil novogradiško občino, da mu da za več časa v najem nekdanjo domobransko vojašnico. Prepeljal bi on vse svoje stroje v Novo Gradiško in preuredil vojašnico v čevljarstvo tovarno. Dnevno bi proizvajal okoli 400 čevljev. V prvem začetku bi bilo zaposlenih 150 delavcev. Občina je pripravljena dati tovarnarju vojašnico v najem za 30 let. Pogajanja še niso zaključena.

g Žigosanje vojnih in predvojnih posojil. V kratkem se začne v smislu določb saint-germainske mirovne pogodbe popisovanje in žigosanje vseh vojnih in predvojnih posojil na našem ozemlju in se bodo vzela posojila iz prometa. Pravilnik za tozadevno postopanje in vse podrobnosti se razglasi v Uradnem listu. Dasi se bodo za sedaj popisovala, žigosala in vzela iz prometa samo vsa vojna in predvojna posojila, ki se nahajajo v mejah naše države, ni s tem prejudicirano v nobenem oziru, kako se bo postopalo s tistimi papirji, ki se nahajajo sedaj v inozemstvu in glasom mirovne pogodbe za sedaj ne pridejo v poštev.

Razne novice.

r Izzeljevanje v Ameriko je zadnje čase silno veliko. Kol poročajo iz Njujorka, prihaja tja vsak mesec 70.000 novih priseljencev. Prihodnje leto pričakuje vsega skupaj en milijon ljudi.

r Francoske izkopanine v Grčiji. Arheološke raziskave neke francoske družbe v Atenah so se po vojni zopet nadaljevale. Zdaj poročajo o lepih uspehih, ki jih imajo ta raziskovanja. V Kolofonu so odkrili nov Apolonov tempelj, ki ga bodo popolnoma izkopali in razložili. Na Tasusu so dobili nove napise in kipe, posebno važen je najden največji ahajski kip, kar so jih kdaj našli, ki predstavlja Apolona z lokom in puščico. Upajo, da bodo odkrili tloris mesta, ki je bilo ustanovljeno 700 let pred Kristusom. V macedonskem mestu Filipi so odkrili dva templja.

r Konec sveta. Profesor Oswald Spengler je izdal spis »Untergang des Abendlandes«, Konec zapadnega sveta. Spengler trdi, da bo cela Evropa izumrla do leta 2200. Znamenja so tuji opravičujejo sodbo, da narodi in države v Evropi propadajo. Nikjer več ne najdeš veselja do dela. Poglejmo danes v Pragi — piše znani češki sociolog Rudolf Vrba — kako se zida. To ni več tisto zidanje, kakor je bilo pred vojsko, to je zasmehovanje dela. Kdor te delavce pri stavbi zasleduje, kako vsek hip podivja in leno delajo, se mora čudom čuditi, da se še dobi polir ali stavitelj, kateri more takšno delo gledati. Neki stavitelj je začel zidati vilo. pa je prenehal, sezidal je samo pritličje in ga pokrtil. To so štiri sohe in kuhinja. Letne najemnine računa lastnik na 3600 češko-slovaških kron. Ako ne bi lastnik dobil stranke, bi v vili stanoval sam. To so posledice boljševeškega dela. Stroški za stavbo stanovanjske hiše gredo tako kvilsku, da ni mogoče, da bi se človek, ki nima kaj več pod palcem, odločil zidati najemninsko hišo. Delo propada vsepovsod, kamorkoli pogledamo in s tem raste draginja in beda.

V letu 1919 so na vsem svetu nakopali 11.700 milijonov meterskih stotov premoga. V letu 1913 so dvignili iz zemlje 13.416 milijonov meterskih stotov črnega diamanta. Torej v letu 1919 za 1710 milijonov meterskih stotov manj kot v letu 1913. To so posledice osemurnega in šesturnega dela v premogovih jamah. Poleg tega je po vseh rudnikih silno padla disciplina, rovi so večkrat preplavljeni ali pa se pojavljajo požari, inženirji in nadzorovalni organi beže iz jam pred anarhisti in boljševečki, ki danes v rovih komandirajo. V letu 1913 so na Angleškem nakopali 2920 milijonov q, v letu 1919 pa je padla množina nakopane premoga na 2370 milijonov q. To je velikanška škoda, ki se ne da popraviti. Naš sosed Madžar je dokončal žetev. Na površini 85.000 štirjaških km ima žeteli 8 milijonov prebivalcev. Pridelal je 9.360.024 q pšenice, 4.642.961 q rži, 4.734.341 q ječmena ter 3.570.074 q ovsa. Koliko se mu pridelovalo koruze, se še ne more reči. Tudi krompirja in sladkorne pese bo letos dosti. Za leto 1920 imajo Madžari 22 milijonov q žita, to je na enega prebivalca 3 meterske stote rjnja.

Ali pri takih odnošajih se misliti ni, da bi se mogla moka in žito iz Ogrske izvažati. Vse to so posledice strašne vojske. Poljedelstvo v teh tako rodovitnih krajih je vsled vojske za daljšo dobo uničeno. K temu je pa treba še pripomniti, da je dobiček od letine na Ogrskem za sedanje povojne odnošaje naravnost znamenit. Iz Jugoslavije prihajajo poročila, da je letina izdatna. Jugoslavija je tudi odpravila prisilno državno prehranjevanje. Tu ni

več ne državnega žitnega zavoda, ne krušnih kart.

Profesor Spengler trdi v svojem spisu, da je začela Evropa propadati s francosko revolucijo leta 1800. Svetovna vojna je vrgla Evropo tja nazaj, kjer je bila v III. stoletju po Kr. r. Pred Kristusom je starodavni svet izumiral. Stari Grki in Rimljani so bili vsega presiti in niso več imeli vere v človeško življenje. Rimski modrijani so oznanjali v dobi propadanja javnega in zasebnega življenja kakor edino rešitev samomor. Isto, kar so oznanjali stari Indijci, da je največja človeška sreča pasti v nirvano, v nič, taisto so ponavljali modrijani v starem Rimu. Nauk o nirvanu se danes na Nemškem zagovarja in nauk o budizmu ima v Nemčiji svoje glasnike in časnike.

Spenglerjev spis pa ni ostal brez protiodgovora. Vseučiliški profesor dr. Scholz v Kielu in drugi pozivljajo učečo se mladino, naj se ne da preslepiti po Spenglerjevi sugestiji. Bodočnost nemškega naroda je trdna in polna nade, trdi Scholz in izpodbada učečo se nemško mladino, da bi bila mladina vsa nade nemške dežele. Dasi je nemška izgubila svetovno vojsko, je ta izguba le začasna in navidezna. Nemci so preživeli Schopenhauerja in Nietzscheja in bodo preživeli tudi take in podobne preroke, kakor je Spengler.

Pri vsem tem je čudno to, da človeške duše v takih časih moralnega propadanja, kakor ga dandanes vsepovsod opazujemo, ne zahrepijo po pravem studencu življenja, kakršnega se je imenoval Kristus: »Jaz sem resnica, pot in življenje.« Ne boljševeštvo, ne socializem, ne komunizem, ampak zapoved Kristusova: Moli in delaj more zablodeno človeštvo zopet poboljšati. Vsi klici po nirvanu so zastojni. Ako pa se svet ne vrne h Kristusu, na bo treba čakati niti na leto 2200. Konec sveta bo prišel še prej.

Vodišče in policija.

s Draženje kruha. Trikrat je bila ovdana Marija Balazič, ker je prodajala kile kruha po 14 kron. Obsojena je bila zadnjič na 500 kron globe in na 5 dni zapora.

s Cigarete prodajal je Ivan Vodiškar vojakom v garnizijski bolnici 6 komadov za 1 krono in sicer več časa, dokler ga ni policija prišla in mu zaplenila cigarete. Na verižniškem uradu so Vodiškara obsodili na 200 kron globe in na 3 dni zapora.

s Avto št. 271 je stal 25. avgusta t. l. nad četrt ure pred glavnim kolodvorom na hodni poti in je seveda vzbudil veliko nevoljo ljudi. Ko se je šofer vrnil, ni hotel povedati svoje ime marveč se je hitro odpeljal.

s Zasmehovanje policije. Lovrenc P... Tone O... in Pepca K... so se v precej vinjenem stanju te dni nekega večera glasno razgovarjali in ko so šli na Rimski cesti v Ljubljani mimo dveh policijskih stražnikov, ju je P... narhulil: »Stražnik, saj nismo nič pijani, mi gremo mirno naprej!« Ko je družba odšla za kakih 20 korakov naprej, je P... klical nad stražniki: »Kaj se pa norčujete z nami!« nakar so nagajivo družbico stražniki zapisali.

s Ker je prodajal italijanske lire in tako navijal cene tuji valuti, je bil pravomočno obsojen Valentin Tušek iz Smolana pri Poljanah na 500 kron globe, 8 dni zapora in na zapad 1933 italijanskih lir.

s Poljska tatvina. Dne 23. avgusta je policija zasačila Martina Pipa s Sela, ki je na polju najemnika Filipa Šibnika izkopal 15 kg krompirja.

Šivilja za otroške obleke prevzame delo. Ponudbe: »Otroške obleke« na upravo lista.

Išče se knjigovodinja, ki je samostojna, stojna, je večša popolnoma stenografije in strojeplaja. Obvladati mora popolnoma slovenščino in nemščino. Sprejeta bo v družinsko življenje in imela popolno oskrbo, 200—300 kron plače. Naslov: Velke, Brežice, postnoletec.

Izprašan kurjač išče mesta v mestu lahko takoj. Naslov: Al. Jaro, Selo 36, Moste pri Ljubljani.

Možna koza se proda v Zg. Šiški Celovška cesta št. 99.

Bolničar za umobolne se išče. Stanovanje in oskrba v zavodu. Ponudbe z navedbo plače je pošlati na Ravnateljstvo kr. zem. bolnice v Paraku (Slavonja). 3504

Pisalni stroj s slovensko tastaturo skoraj nove ceno pruda. Na ogled v pisarni trške: Paternost & Remio, Rimska cesta 2.

Meščanka iz dobre hiše, osiromašena išče dobrotnika, kateri bi omogočil nadaljevanje študije njenega sina. Cenjene ponudbe pod št. 3540, na upravištvo »Slovenca«.

Se proda na Glinah s 6 stanovanji — Polze se, ri čevljarju M. Ob'ak, Glince št. 93.

Sprejme se v čedno stanovanje s hrano v sredini mesta, deklica »učerka« boljših staršev z dežele. Naslov pove uprava lista pod št. 3560

Trgovski polnik išče službe pri kakšni večji trški delatki, ki bi ga zaposlila, bodisi v Sloveniji. Sremlu ali Banatu. Cenjene ponudbe pod št. 7611 3538 na upr. »Slovenca«.

Učiteljica in vzgojiteljica se išče v 4. in 6. letu stoječima dečkoma. Dotična gospodična bi podučevala v 6. letu stoječega dečka temeljito za I. razred, oba pa bila čez dan od 8. ure jutraj do 8. ure zvečer pod njenim nadzorstvom in vzgoji. Po službi se lahko pridruži k domačini. Stanovanje in hrano v hiši, plača izborna. Ponudbe naj se pošljejo do 1. sept. t. l. na upr. »Slovenca« pod »Lincek 6, Francek 4 347«. Ker se na visokost plače ne gleda, se referira le na prvovrstno moč. N stop in zahteva plače do 15. sept. oziroma 1. okt. t. l.

Inteligenten človek išče proti namembno s sobo s kuhinjo, v okolici Viča, Rožnika ali Rožne doline poi ure oddajeno od sredine Ljubljane. Ponudbe na upravištvo pod št. 3560 »Svetla soba 3559.

Valenca, katerega veseli podobarstvo, sprejme Ivana Buh, Vrhnika št. 246.

Antični pisalnik, slonska garnitura, itd. se takoj proda. Pojasnila v vili »Straža« na Bledu.

Proda vinograd Sora velik in hoto se 11. orala. Poizve se pri Anon Verbič, Irgovec, Savoca.

Stanovanje, soba, kuhinja s pritlikavi namli, v nadstropju lepo svetlo, na Zaloški cesti, se z menja z enakim na Poljanah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3553.

Slav, občinstvu vjudno naznanim, da sem otvoril za Rajejavo vodovodov in hišne instalacije, kakor tudi vse popraviljanje vseh vrst stalnih in drugih strojev. Za mnogobrojna naročila se priporoča Alojz Kraj, Šk. Loka 44

Sodi 4 hrastovi v dobrem stanu od 10 do 15 bl. se prodajo. Kje pove uprava pod št. 3507.

Sodar pr den pošten in zanesljiv se sprejme takoj pri Ivan Ogri, Laverca pri Ljubljani. 3506

Surovo oje za Diesel-motorje, tovorilno mas, kolomaz, cilindri, strojno olje dobavljajo pa najnižjih doevnih cenah Minera na rafinerija Dravograd; zastopstvo za Kranjsko: »Komet«, Ljubljana. 3248

Vinčar izurnen, pošten, s 3 do 4 delovnimi lavnimi močmi se takoj ali pozneje sprejme. Naslov pove uprava pod št. 3431

Išče se čedna sobarica za na deželo. Znatni mora: strehi, pospravljati, likati in dobro šivati. Plača 100—150 kron. Ponudbe »spričevali na naslov. Velke, Brežice, poste re tante Dolenjsko.

Kupim stare dobro ohranjene sobne preproge (Lauffteppich). — Ponudbe z navedbo dolžine in čene do 3. septembra. Sobni tekači, Ljubljana, pošto režeče.

Proda se kuhinjska oprava, omara, miza, stoli in drugo. Ogleda se 29. t. m. od 4. do 5. pop. in 30. t. m. od 3. do 6. pop. v Gradišču 17, I. nad desno.

Lepa prediva 800 kg se proda. — Ponudbe s ceno pod »Predivo« na upravo lista.

Bukovih drv in bukovega oglja več vagonov se kupi. Ponudbe z najnižjo ceno franko vagon oddajna postaja pod »Drva« na upravo lista.

Cigaretni papir »ABADIE« v knjižnicah z zlatotiskom in patentni brez tiska 100 kosov v kartonu po K 140— razpošilja, dokler je v zalogi F. Mory, Smihel pri Pilbarku.

Zahvala.

Vsem, ki ste spremili na zadnji poti našega nepozabnega

Ivana Gostinčarja

se prirčno zahvaljujemo, posebno še čast. duhovščini, Jugoslovanski strokovni zvezi, orlovske organizaciji, Kršč. soc. zvezi, Društvu tiskarjev, Kat. društvu rokodel. pomočnikov, pevskemu društvu »Ljubljana«, Jugoslov. tiskarji in vsem, ki ste pri sprevedu sodelovali in se v molitvi spominjate dragega pokojnika.

Bog Vam povrni!

Njegovi žalujoči.

Ljubljana, 29. avg. 1920.

Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
Svetla, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.

FOTOGRAFSKI ATELJE:
Grabietz Franjo, Miklošičeva c. 6

JAVNA SKLADIŠČA
Balkan, 1. Ljublj. javno sklad.,
Dunajska c. 33. (Tel. 366.)

KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Prispevanje za sklad S. L. S.

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v tednu se računa 8 kron.)

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.

KNJIGOVEZNICE
Knjigovoznica K. T. D., Kopit. ul. 6.

KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trančo.
Sax Ivan, Stari trg 8.

LEKARNE
Pri Mariji Pomagaj, Reslj. c. 1.

MANUFAKTURNE TRGOVINE
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MODNI SALONI
Gözl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.

MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.

PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
Uranus, Mestni trg 11.

PREVOZNO PODJETJE
Erman Stefan, St. Vid n. Ljublj.

TRGOVINE S PAPIRJE
Uranus, Mestni trg 11.

RESTAVRACIJE
Perles, Prešernova ulica.

SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.

STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.

SPEDICIJSKA PODJETJA
Balkan, Dunaj, c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)

TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.

TRGOV. Z ZELEZ. IN POLJED. STROJI
Erjavec & Turk pri »Zlati lopati«
Valvazorjev trg št. 7.
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)

TRGOV. Z USNJE IN ČEV. LJARSKIMI POTREBŠČINAMI
Sever Andrej, Prešernova ul. 9.

ZALOGA POHIŠTVA.
Fajdiga Filip, Ljubljana.

FRANC PUCH LJUBLJANA

Auto-delavnica: Karlovska cesta 10.
Garaža: Dunajska cesta 47.
se priporoča za vse v njegovo stroko spadajoča dela.

Venecijanski jarem, samo železni deli, brez lesenih se prodaja. Na ogled je pri M. Vrečko, Polzela, ki da tudi potrebna pojasnila.

Vabilo na XIX. redni občni zbor

Okrajne hranilnice in posojilnice v Škofji Loki, registrirane zadruge z neomejeno zavezo, ki bo

v torek, dne 7. septembra 1920 ob pol 17. uri (pol 5.) popoldne v hranilničnih prostorih.

- DNEVNI RED:
1. Potrjenje računa za l. 1919.
 2. Razdelitev čistega dobička.
 3. Privoljenje remuneracije načelniku in nadzorstvu.
 4. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
 5. Slučajnosti in predlogi po § 36. pravil.

OPOMNJA: V slučaju nesklepnosti se bo vršil na istem mestu in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati. (§ 35. prva alineja pravil.)

Škofjaloka, dne 25. avg. 1920.

Načelnstvo.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enostolišč kron rezervnih zakladov.

Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici) na hipoteke in v tekočem računu.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Zasebni učni zavod Legat v Mariboru.

6 mesečni tečaji in 4 mesečni tečaji. Začetek dne 4. oktobra 1920.

Tečaji za slovensko stenografijo, nemško stenografijo, stroje-pisje, slovensko korespondenco, nemško korespondenco, navadno računstvo, trgovsko računstvo, knjigovodstvo, slovenski jezik za začetnike, hrvatski jezik, nemški jezik za začetnike, lepopisje, cirilico in obrtno risanje. Obširni prospekt brezplačno.

Zasebni učni zavod Legat, Maribor, Vetrinjska ulica 11, I. nadst., sprejema od 11. do 12. ure.

Valute Bančna in komisijska poslovalnica
Devize Max Metzl, Graz
Izplačila Neutorgasse 35, 2 St. rechts.
Nakup in prodaja Poštne pošiljke se točno izvrše. Hitra postrežba.
Naslov za brzojave: Max Metzl, Graz. Telefon št. 1567.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica št. 9.

Najnovejši kroji. Točna postrežba.

Več kolporterjev

za »SLOVENCA« in »VEČERNI LIST« se sprejme takoj.

Mast, slanino, pšenico, ječmen, koruzo

nudi na debelo
Dušan D. Popović,
Ziv. namir, trg. na veliko Mitrovica, Srem

Pisalni stroji

Remington, Imperial, Adler, Century z latinico in cirilico ter vse strojne potrebščine ima v zalogi

FRANC BAR

Ljubljana, Cankarjeva nabrežje št. 5. Telefon št. 423.

Mehanična delavnica za popravila strojev.

Vinograd 8 orolov v bližini Konjic na »stajarskem« s ali brez inventarja v lepi legi se takoj prodaja. Naslov pove upravištvo »Slovenca« pod št. 3431.

Novo! Datum-stampilje lastnega izdelka.

ANTON ČERNE
graveur
Ljubljana, Dvorni trg 1

„SIDRO“

d. d. za trgovino z železom.

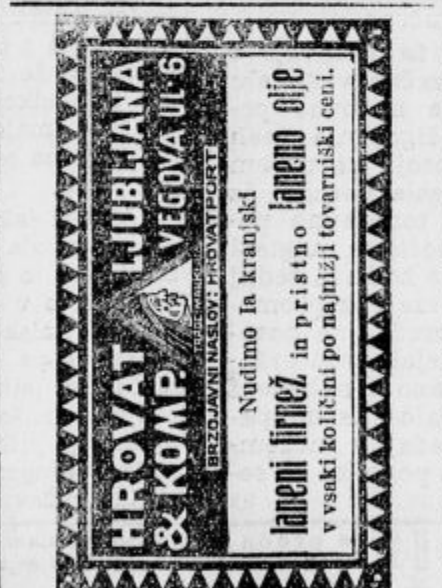
Zagreb, Vlaška ulica 40

Telefon int. št. 69. Brzojavi: „Sidro“, Zagreb.

Dospela je velika množina: bakrenih brizgalnic, bakrenih kotlov, verig, blagaj, litega blaga, pocinkanega blaga, raznovrstnega kleja, podkov, žice, železnih žebijev, ključavn, blaga, emailirane posode, cinka za lončarje, strešne lepenke, trsja. Na potu je raznovrstno železo in razno železn. blago.

Solidna postrežba.

Zastopstvo: Wien »Sidro« Eisen u. Metalwaren-Handels-Ges. m. b. H. III. Reissnerstrasse 3 Tel. 462/2. Naslov za brzojave: »Eisensidro« Wien, dobavlja cele vagonne direktno vso zgoraj navedeno blago transito skladišče ali z izvoznim dovoljenjem s plačilom v avstrijskih ali jugoslovanskih kronah.

od 2 do 150 kg vsebine, za vlivanje zlata, bakra in drugih kovin, prvovrstne znamke »patent J. FANTA«. Glavno skladišče za kraljestvo SHS pri tvrdki:

SCHREIBER in FRIEDRICH

veletrgovina kovin in kovinastih izdelkov

ZAGREB, Vlaška ulica št. 22.

Stalno skladišče grafita za livarne, vseh vrst kovin in kleja, bakrenih cevi, okov za zgradbe in pohištvo, orodja ter železn. in kovinar. blaga.

Zabojev praznin večjo množino od Gospodarska poslovalnica drž. žel. nasproti skladišča drž. kolodvora. Družba v torek 31. t. m. ob 9 uri popoldne.

Javna dražba pohištva i. dr. se vrši 30. avgusta ob 9. uri v Sp. Šiški, Kolodvorska ulica št. 150.

Lovska puška

(Bockbüchslinte) čisto nova izvrstna v strelu je naprodaj pri A. Praunseis, Dunajska cesta 66.

POZOR!! »SLOVENSKA STRAŽA« VAS KLICE.

Objava.

Na občnem zboru Kranjske deželne vinarske zadruge v Ljubljani, r. z. z. o. z., dne 22. marca 1920 se je sklenila razdružba in likvidacija zadruge. Likvidatorjem so bili izvoljeni: dr. Marko Natlačen, odvetnik v Ljubljani, Josip Gogala, ravnatelj Slovenske trgovske šole v Ljubljani in Matija Škerbec, stolni vikar v Ljubljani.

Upniki se pozivljajo, da prijavijo svoje terjatve zoper zadrugo pri imenovanih likvidatorjih najkasneje v enem letu po tretji priobitvi te objave v listih.

Ljubljana, dne 27. avgusta 1920.

ŠIVALNI STROJI

dospeli za rodbinsko in obrtno rabo v vseh opremlj., blago predvojno. Istotam se dobe igle, olje ter posamezni deli, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje

JOSIP PETELINC, Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 7.

Naznanilo.

Slav. občinstvu vljudno naznanjam, da sem

otvoril trgovino z usnjem in čevlji

ter čevljarskimi potrebščinami. Priporoča se

Karol Pečenko, trgovec z usnjem

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 13.

LANA Tekstilna tovarna

družba z o. z.

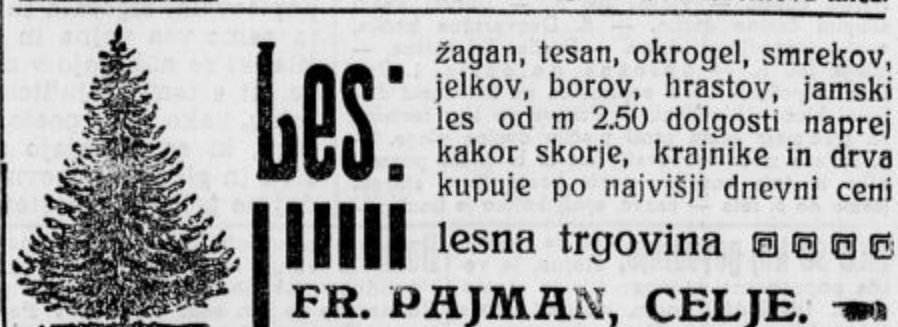
Zgoše 27, pošta Begunje, Slovenija

izdeluje nogavice, volnene jopiče, svitke, športne potrebščine in različne druge pletenine iz bombaža in volne.

Sprejema naročila za jesensko in zimsko sezijo.

„LANA“ izdelke ima v izložitvi in naprodaj tvrdka

Gričar & Mejač, Ljubljana, Prešernova ulica.

žagan, tesan, okrogel, smrekov, jelkov, borov, hrastov, janski les od m 2,50 dolgosti naprej kakor skorje, krajnike in drva kupuje po najvišji dnevni ceni

lesna trgovina

FR. PAJMAN, CELJE.

Kdor potrebuje

železo, različno orodje in okovje, cement, traverze pločevine in sploh železnino, naj se obrne na zaupno tvrdko

Zalta & Žilič

trgovina na drobno in debelo

v Ljubljani, Gosposvetska c. 10. (Mar. Ter. c.)